در علیه ده غلطه ده (آره‌ویلك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK",
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրգ
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի բանալիէն փոսքայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրամի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԲՈՒՇԿԻՆԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Մայիս 26 ի հինգշաբթի օրը բովանդակ Ռուսիոյ համար գրականութեան ու բանաստեղծութեան նուիրուած օր մը եղաւ՝ Բուշկինի ծնընդեան հարիւրամեակին առթիւ որ տօնուեցաւ ժողովրդական արտակարգ խանդավառութեամբ։ Բեռնբսպուրկ, Մոսկուա, Թիֆլիզ, քաղաքներու և գաւառներու մէջ, ամէն տեղ հանդէսներ սարքուեցան, եկեղեցական արարողութիւններ կատարուեցան և մամուլը Բուշկինով միայն զբաղեցաւ։ Այս երեւոյթը գրեթէ նորութիւն մըն էր Ռուսիոյ հանրային կեանքին մէջ ուր ոչ մէկ գրչի վաստակաւորի յիշատակը այսքան փառքի չէր արժանացած իր մահէն ետքը։ Եւ այս՝ անոր համար որ Բուշքինի գրուածքները վճռական ազդեցութիւն ունեցած էին իր երկրին գրականութեան ու բանաստեղծութեան վրայ որոնք մինչեւ իր օրով արուեստական բան մը ունէին իրենց մէջ, զուրկ իտալէ, հոգեկան զգացումներէ ու սրտի գաղտ չեշտերէ։ Բուշկին առաջինը եղաւ ժողովրդական կեանքի պատկերները վէպի ու հէքեաթի ձեւին տակ նկարագրող, անոր տրտմութեան և ուրախութեան չեշտերը իր երգերուն մէջ արձագանգող քերթողը։

Աղեքսանդր Սերգէյիչ Բուշկին ծնած է 1799 մայիս 26 ին, Մոսկուայի մէջ։ Հարուստ ծնողքի զաւակ էր և որովհետեւ այն ժամանակ բարձր դասակարգի ռուս ընտանիքներուն մէջ ֆրանսերէն կը խօսէին, ինքն ալ կանուխէն ընտելացաւ այդ լեզուին։ Տասնմէկ տարեկան հասակին մէջ Ցարսքոյէ-Սելոյի լիսէն դըրուելով, 1817 ին աւարտեց անոր չըրջանը, որմէ ետքը Բեռնբսպուրկի զրկուեցաւ պետական ծառայութեան մէջ մնալու։ Դպրոցի գրասեղանին առնուն վրայ արդէն իսկ սկսած էր ոտանաւորներ գրել, որոնք թէպէտ մեծ իմաստ մը չէին պարունակեր, բայց լեզուի և ոճի գեղեցկութեան կողմէ պզտիկ գոհարներ էին։ Թարմութիւն, յստակութիւն, բանաստեղծական շունչ մը կար անոնց մէջ։ Եւ ժամանակին հետ կը զարգանար Բուշկինի տաղանդը ու գրական կարողութիւնը։

1820 ին, պետական պաշտօնով Եկատերինոսլաւ փոխադրուեցաւ ուր հիւանդնալով, Կովկասի Ղերմուկները գնաց։ այնտեղ, բնութեան վայրերի տեսարանները, զանազան ազգաբնակութեանց նիստ ու կացը, սովորութիւնները ներշնչեցին զինքը իր արձակ եւ ոտանաւոր գրուածքներուն համար։ Երիտասարդ բանաստեղծը գիւղերը կը պտտէր, ժողովուրդին հետ կը խառնուէր, իր հէքեաթներուն ու վէպերուն նիւթերը ժողվելով ու իրեն անծանօթ կեանքի մը տպաւորութիւնները կրելով։

1824 ին, ռուս հեղինակներուն մէջ մեծ բանակռիւ մը ծագեցաւ ռոմանդիզմի և նոր լեզուի հաստատման ու մշակութեան համար։ Բուշկին՝ իբրեւ գրական գործիչ մը՝ ընակած էր որ կարեւոր տեղ մը գրաւէր այդ վիճաբանութեանց մէջ։ բայց ինքը աւելի կը գործէր քան թէ կը խօսէր, իր հեղինակութեանց միջոցաւ հետզհետէ կատարելագործութեան հասցնելով լեզուի մշակումը ռուս գրականութեան մէջ, իրեն ժամանակակից ուրիշ գրողներու հետ, ինչպէս Եւկովսկի, Բարիատինսկի, և այլն։ բայց ասոնք, «ռոմանդիզմի» սերէն յափշտակուած, կը շատանային սքանչելի թարգմանութիւններ ընելով օտար հեղինակներէ, մինչ ռուսական կեանքը ու սովորութիւնները բարձի թողի եղած էին իրենց գրականութեան մէջ։ այդ պակասը Բուշկին լրացուց, զուտ ազգային վիպասանութեան ու առհմային բանաստեղծութեան նուիրելով ինքզինքը։

Իր կոկիկ ու սահուն արձակը, իր անոյշ ու թրթռուն երգերը, իր ինքնատիպ ոճը յայտնութիւն մը եղան ռուս հասարակութեան համար որ յափշտակուած կը մնար լեզուի, գաղափարներու այս յանկարծական փոփոխութենէն որ առաջ կու գար Բուշկինի գրչին տակ։

Բուշկին հազիւ քսան տարուան գրական գործունէութիւն մը ունեցաւ։ բայց այդ համեմատապէս կարճ ժամանակամիջոցին մէջ արժանացաւ իր երկրին մեծագոյն բանաստեղծը եւ ռուսական գրականութեան հայրը կոչուելու։ Իրեն ժամանակակից ուրիշ նշանաւոր բանաստեղծի մը, Լէրմնդովի պէս՝, ինքն ալ մեռաւ երիտասարդ հասակի մէջ, 38 տարեկան, եղերական մահով մը,—մենամարտի մէջ։

Իր գրուածքները կարելի է բաժնել հինգ տեսակի։ 1. Քերթուածներ։ 2. Տռամներ։ 3. Վիպասանութիւն եւ նորավէպ։ 4. Հէքեաթ։ 5. Քնարերգական բանաստեղծութիւններ։ Իր ոտանաւորներէն շատերը և երկու քերթուածները հայերէնի թարգմանուած են Թիֆլիզի մէջ, ուր այս անգամ ալ, ի պատիւ իր հարիւրամեակի տօնման, Հրատարակչական ընկերութիւնը տպագրեց երկու գրքոյկներ՝ մէկը անոր կենսագրութեանը նուիրուած ու միւսը [illegible] գէն, Կովկասի հայ գրագէտներն ու բանաստեղծները սիրող մը եղած են Բուշկինի, որուն հեղինակութիւններէն ազդուած ու ներշնչուած են։ Եւ այս զգացումով է որ ինքնաբերաբար ու եռանդուն կերպով մասնակցեցան Ռուսաց ազգային մեծ բանաստեղծին յիշատակին փառաւորման, իրենց յարգանքի ու համակրանքի բաժինը նուիրելով զանազան ձեւերու տակ։

Ֆ.

ՊԶՏԻԿ ՆՕԹԵՐ

ԼԱՌՈՒՍԻՆ ՄԷՋ

ԵԹԷ դիտենք թէ ժամանակագրութիւնը որչափ քիչ տեղ տուած է մեր տոհմին՝ հաւատ կ'ըլլանք։

«Հաշուելի կերպով խելացի ժողովուրդ» մըն ենք։ վկայութիւնը օտարին է։ կրնանք ընդունիլ։ բայց աշխարհի մտաւորական մթերքին կազմութեանը մէջ, խստովանինք, Հայը ո՛և է բաժին չէ ունեցած։ հայ միտքը ծնունդ չէ տուած տիեզերական երկի մը։

Մտքի այս տարմաղրութեան մէջ, նոր պատկերազարդ Լառուսը կը թղթատէի այս առտու (Dictionnaire Universel Encyclopédique) երբ ակնարկս յանկարծ խանդաղատալից հրճուանքով մը ինկաւ Հայը Արսէն Բագրատունիի պատկերին վրայ։ օտար երկրի մը մէջ մեծ ու սիրելի ազգականի մը հանդիպած էք երբէք։

Իրաւ է որ յօդուածագիր մը՝ հետեւակ նմանող անուանեց Մխիթարեան այս պարծանքը,—որ Հայոց պարծանքն է,—բայց ատոր համար գրավատակ պատկառագրու ծերունիին պետիառ մօրուքը նուազ չքով չի ծփար տիեզերական Լառուսին մէջ։

Գրականութիւնը արտայայտութիւնն է ընկերութեան։ ցեղի մը մտաւորականութիւնը յայտարարն է անոր կարողութիւններուն, ատիճանաչափն է անոր զարգացական ընդունակութիւններուն։ ռամիկ ժողովուրդները յարգանք չեն վայելեր, ճիշդ ինչպէս ռամիկ սգէտ մարդի կը։

Հայ պատանի՛, — մեր վաղուան մըտաւորականը թերեւս — որ գլուխդ դպրոցի գրասեղանիդ վրայ կքած կ'աշխատես, մտածէ այս պարզ տողերուս վրայ եթէ աչքիդ տակ խնան։

Զանա՛ որ օր մը պատկերդ երեւայ Լառուսին մէջ։

ԱՆՇՕՐԴ

ԻԶՄԻՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ – ՈՐԲԵՐԵԱՆ ՎԷՃԸ

«Ռ. Որբերեան Արեւելքի մայիս 19 թուով պատասխան մը գրած է Ա. Մամոյ մէջ իմ հրատարակած «Իզմիրի հայ ընկերութիւնը և խառն ամուսնութիւնք» վերնագրով յօդուածիս։ Գրկու անդիմադրելի մարմանը դրդած կ'երեւի Որբերեանը, և մանաւանդ այն դառնացուցիչ պարագան, որ ինք ժամանակաւ Իզմիրի ընկերական վիճակին վրայ «Վտանգը» խորագրով յօդուած մը գրեր և այս առթիւ «բուռն հարուածներ» կրեր է եղեր (ինքն է որ կը պատմէ զայս միամտաբար)։

«Խե՛ղճ Որբերեան։

«Արեւելքի երիտասարդ թղթակիցը կընդնայ տարբեր կերպով խորհիլ Իզմիրի հայ ընկերային պարագաներու վրայ։ այդ իր գիտնալու բանն է։ բաւական է որ իր յայտնած գաղափարներուն համոզուողներ գտնէ։ Այլ սակայն երբ կ'ելլէ կատարեալ լրջութեամբ այնպէս կ'ուզէ հաստատել թէ մեր յօդուածին մէկ պարբերութիւնը, զոր կ'օրինակէ կարի միամտաբար, Զալայի Նանային ազդեցութիւնն է ըրեր իր բանաստեղծի... սրբասէր մտքին վրայ, անկարելի կըլլայ մեզ զսպել մեր բուռն ծիծաղը։

«Արեւելքի զգաստ թղթակիցը ուսումնասիրած է արդեօք Զալայի այդ լիսի վէպը ...։ Խե՛ղճ Որբերեան։

«Մեր ընդդիմախօսն յայտնապէս լուրջ մէկը չէ։

«Պուրնովա, 23 մայիս 1899»

Մ. ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ
(Արեւ. Մամուլ)

* * *

Այս տողերը հրատարակուած են Արեւ. Մամուլի մէջ իբրեւ պատասխան մեր «Իզմիրի գործեր» վերնագրով յօդուածին։ Ցատակալէս՝ բառ առ բառ, առանց փոփոխութեան կը հրատարակենք, մեր ընթերցողներուն ճաշակ մը տալու համար վիճաբանութեան ձեւի մը նկատմամբ, որուն թուականը տպագրական սխալ մըն է անշուշտ, որովհետեւ փոխանակ 1899ի՝ աւելի 50-60 թուականներուն կը յարմարի գրուածին ոգին։ Փախուստի գունէ մը մի ձեւ մըն է, որուն մէջ Պ. Նուպարեան հանրութեան առջեւ իրաւունք չտիլ կը կարծէ, առանց մեր դիտողութիւններուն պատասխանելու, ուղղակի մեր անձը հարուածել փորձելով։ «Արեւելքի երիտասարդ թղթակիցը, զգաստ թղթակիցը, որ ձեր կարծիքով լուրջ մէկը չէ, որ Զալայի լիսի վէպը ուսումնասիրած է,» որուն մականունին երկիցս խեղճ մակդիրը կցել յարմար կը դատէք։ ինքն ալ իր կարգին չի կրնար զսպել բուռն ծիծաղ մը, կարդալով վերի տղայական գրութիւնը։ Հին ատեն կրօնաւորներուն մէկ սուր զէնքն էր ո և է անհաճոյ դէմ «անկաւատ է, անկրօն է» ըսելը։ կը ցաւինք որ դուք ալ այդպիսի փոյն մէջոցներու կը դիմէք ձեր ուսումնասիրութիւն կոչած խեղճուկ մէկ գրուածը փրկելու համար։ Զարկանանք, ոչ ալ իրարու նկատմամբ անքաղաքավար ըլլանք։ Խընդիրը անձնական չէ, ժողովուրդին կը պատկանի, և մենք իրաւունք չունինք բուն խնդրէն շեղելով զիրար նախատելու։ Մանաւանդ լաւ գիտէք հաղամաւորութիւն բառին իմաստն ալ, հոմանիշներն ալ, քանի որ բառարան մը չենած էք։

Հետեւաբար, բուն խնդրին գալով, կը խնդրեմ որ սա հարցումներուն որոշ և յստակ պատասխանէք։

Ա.—Կ'ըսէք թէ «Իզմիրի հայ երիտասարդներուն ամենամեծ մասը ալլասերած, դարավերջվի, անքառոյացած և օտար աղջկներու հետ յարաբերութիւն հաստատած է։ Այսպէ՞ս է իրօք։

Բ.—Եթէ այդպէս է, ձեր յօդուածով չառաջարկեցի՞ք, որ այդ փտած երիտասարդները, «տարմ ի տարմ, գունդագունդ, խումբ խումբ, երամովին տունը սպասող» մեր աղջիկներուն հետ ազատ յարաբերութեան մէջ ըլլան եւ այդ յարաբերութիւնը դիւրացնելու ամէն միջոց ընծայեն ծնողքները, որ տեսակցութեան օրերուն մեր աղջիկները «երիտասարդներու սրտին մէջ նուիրական հուր մը արծարծելու համար անոնց ցոյց տան իրենց իգական հրապոյրին ամբողջութիւնը(?) և ամիսներ վերջ եթէ չյարմարին՝ իրարու, առանց բամբասելու բաժնուին իրարմէ։

Այս առաջարկը ըրած ըլլալու լրջութիւնը ձեզի չի՞ պատկանիր Պ. Նուպարեան։

Գ.—Իբր մեր մէջ ֆրանսերէն լեզուի ու գրականութեան ամենահմուտ մէկը անտարակոյս կարդացած ըլլալու էք Ռոմի Բառիի և Լուռոտի հեղինակը։ հանդիպած էք իր ամէնէն «վտի» գործերուն մէջ իսկ ձերինին պէս առաջարկի մը, ընկերային յայտնի վէրք մը դարմանելու համար։

Դուք կ'առաջարկէք որ «մեր դրացի Ցոյն, Լատին և Անգլիացի հասարակութեանց հետեւինք» այդ կարգի խնդիրներու մէջ։ Շատ անորոշ թողած էք այդ կէտը։ Ասոնց որո՞ւն հետեւինք։

* * *

Այս հարցումներուն որոշ, ճիշդ և յստակ պատասխանները կը պահանջենք։ հակառակ պարագային ձեր ուսումնասիրութիւնն ու պատասխանը պիտի դնենք ձեր Մանկական լիճատակներ կոչուած հրաշակերտին քով, ուր ատեն մը երկար բարակ Ֆալախայի և պատռած հագուստի պատմութիւններ մտիկ ըրինք։

1 յունիս 99
Իզմիր — Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ԶՈԼԱ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Գ.

Ապանով բնակարանի մը ընտրութիւնը.— Իրաւաբանական խնդիր մը — Վարպետութիւն մը՝ զոր կառապանները միայն կը կռահեն։

Զոլայի Լոնտոն գտնուելուն երեւան ելլելը լսելով, ամէնքս ալ գամուած մնայինք կեցած տեղերնիս։ Տէմուլէն յայտարարեց թէ այդ երկու կիները դերասանուհիներ են և թէ կը պատկանին Սառա Պէռնարի խումբին՝ որ Լոնտոնի մէջ ներկայացումներ կու տար այն օրերը։ Ամէն պարագայի մէջ, պէտք էր պահուրտիլ։ Զոլա դիւրաւ կը ճանչցուէր իր գլխարկով։ զբօսաշրջիկի դիտակով և լամբակին վրայ կցած Պատուոյ Լեգէոնի [illegible] մը անդիմացնելու, բայց մտիկ ընել չուզեց։

Միւս կողմէ, Տէմուլէն սատանին կը զրկէր բոլոր մարդիկը։

—Ի՞նչ խելքով, կ'ըսէր, Քլէմանսօ կրօվէրը պանդոկը յանձնարարեց։ այս առաւօտ իսկ բակին մէջ մէկը տեսայ որ ֆրանսերէն կը խօսէր։ կը կրկնեմ որ հետքերնիս գտնուած է։

Մեզի համար սակայն, բարեբաղդ դիպուածը սա եղաւ որ Սէն Ճէյմս ծառաստանին մէջ շրջագայած պատերնուս կրցանք աչքէ անցընել օրուան քանի մը թերթերը՝ որոնցմէ մէկ քանին Զոլայի դէպի Նորվէկիա ըրած ճամբորդութիւնը (.°) կը պատմէին երկարօրէն, մինչդեռ ուրիշ մը կը ծանուցանէր թէ հռչակաւոր վիպասանը պիսիքլէթով Զուիցերիա անցած է։ Այս պարագան քիչ մը ապահովցուց զմեզ և բաւական ալ խնդացինք գրուածներուն վրայ։ Ա՜հ, սա օրագրողները։

Ցաջորդ օրը՝ քանի մը տեղեր երթալու համար՝ երկու բարեկամները մինակ թողուցի պանդոկին մէջ։ Ճամբան՝ դիպուածով Պ. Սբալտինկի հանդիպեցայ՝ որ գլխս տեսնելուն պէս, անմիջապէս քովս վազեց ու ժպտելով ըսաւ.

—Մեր բարեկամ Զոլան Լոնտոն է եղեր, հա՞։

—Ինչէ՞ն գիտէք։

—Կինս տեսեր է զայն երէկ։

Շուտէ առի քիչ մը։ Սառա Պէռնարի խումբին դերասանուհիներէն կարծածնիս տիկին Սբալտին է եղեր։ Անշուշտ աւելի լաւ էր այդպէս ըլլալը, քանի որ մեր խնդրանքին վրայ տիկինը կրնար լուռ մնալ։

Քանի մը բառով խնդիրը բացատրեցի բարեկամս որ անմիջապէս իր կնոջը հեռագրեց որպէս զի բնաւ մտրդու բան չըսէ իր երկրուան հանդիպումին վրայ, միւսնոյն ատեն ալ նոյնը իր բարեկամուհիին խնդրելով։

Այս խնդիրն ալ կարգադրուելէն ետքը կը մնար Զոլայի նոր բնակութիւնը որոշել։ Գացի իմ հիմ բարեկամներէս մէկը՝ Պ. Ուէրհամը գտայ՝ որ փաստաբան ալ էր միեւնոյն ժամանակ և գիւղային տուն մը ունէր Ուիմբլտոնի մէջ։ Ուէրհամ անմիջապէս պարտաստակամութիւն յայտնեց իր տան մէկ սենեակը Պ. Զոլայի տրամադրութեան տակ դնելու, մինչդեռ իր գրագիրը՝ որ միեւնոյն տան կիսը կը բնակէր, ինքն ալ իր կարգին ուրիշ սենեակ մը կը դնէր Պ. Տէմուլէնի տրամադրութեանը տակ։

Գալով մեզ, շահագրգռող իրաւաբանական խնդրին, այսինքն թէ Վերսայլի դատարանին վճիռը կրնա՞ր Անգլիոյ մէջ Պ. Զոլայի հաղորդուիլ, Ուէրհամ երկար ուսումնասիրութիւններէ ետքը չկրցաւ մեզի ապահովիչ պատասխան մը տալ։ Ցայտնի էր թէ ոչ մէկ պարագայի մէջ Զոլա կրնար Ֆրանսական իշխանութեանց յանձնուիլ, բայց միեւնոյն ատեն ոչ մէկ բան պիտի կրնար արգիլել Ֆրանսացի բարապանը՝ Անգլիա գալ և Զոլայի բնակարանը գտնելով, վիպասանին ձեռքը տալ Վերսայի դատարանին արձակած վճռին մէջ օրինակը։

Նրբ Պ. Զոլայի խօսեցայ, սիրով ընդունեց Ուէրհամի հիւրասիրութիւնը և որոշուեցաւ որ նոյն իրիկունն իսկ Ուիմբլտոն մեկնի Պ. Տէմուլէնի ընկերակցութեամբ։

Պանդոկէն մեկնելիս բնաւ աչքի չը ղարկաւ, արդէն մեծ բան մըն ալ չկար՝ փոխադրելիք։ Զոլայի ամբողջ կահ կարասին կը բաղկանար մելոնի չափ մը ուրկէ չէր ուզած բաժնուիլ և զոր իր գրպանը պահած էր Բարիզէն մեկնած միջոցին, և լրագիր մը՝ որուն մէջ ամփոփած էր քանի մը կտոր ձերմակեղէն։ Պանդոկին սպասաւորները ժպտիլ սկսան մեր այդ կերպով մեկնիլը տեսնելով, բայց իրենց ծաղրանքը իսկոյն շնորհակալութեան տարափի մը փոխուեցաւ, երբ առատ պարգեւ մը տուցան։

Անմիջապէս կառք մը կանչուեցաւ՝ որուն մէջ ցատկեցինք։

—Ո՞ւր կը փափաքին երթալ պարոնները, հարցուց կառապանը։

—Զէրինկ Քրոս, պատասխանեցի։

Կառքը սուրալ սկսաւ։

Երկու վայրկեան ետքը գաւազանովս զարկի ապակիին և այն բացուածքէն՝ ուրկէ կառապանին հետ կը խօսին՝ այս վերջինին հարցուցի։

—Կարծեմ Զէրինկ Քրոս պիտի երթանք ըսի ձեզի, այնպէս չէ՞։

—Այո՛։

—Բայց Վաթէրլօ կայարանը ըսել կ'ուզէի։ հոն տար ուրեմն զմեզ։

—Օլ rայթ, պատասխանեց կառապանը՝ որ կ'երեւայ թէ այս տեսակ վարպետութեանց վարժուած էր, և աչքերը քըթեցնելով մեզի [illegible]։

Ա.ԼԱՇԿԵՐՏ

Հնդամեայ ձմեռէ մը ետքը վերջապէս Ալաշկերտն ու Ալաշկերտցին ազատուեցան խստաշունչ եղանակէն և մէկ ամիս կայ որ գաւառացին իր արօրն ու ցաքան, եղն ու գոմէշը դաշտն է հաներ։ Սակայն որչափ կ'ուզեն թող տարիներու գարունները իրարու յաջորդեն, մեր գիւղացին երբեք առաջ երթալու միտք չունի կարծես։ ժամանակը կը փոխուի և ապրիլսի ու աշխատանքի միջոցներն ալ իր հետը կը փոխէ, մարդկութիւնը կը ձգտի միշտ դէպի կատարելագործուածը, դէպի արագն ու դիւրինը, բայց մեր գիւղացին և ոչ մէկին կը ձգտի, ոչնչի մասին չուզեր գաղափար ունենալ և գարուն բացուելուն պէս՝ միւեւնոյն կոշտ ու կոպիտ անասուններու հոգեհան արօրն ու ցաքան, մանկեռն ու սայլն է որ դաշտը կը հանէ։ Արեւելքի յարգելի թղթակից «Ուխտաւորը» Մուշէն գրած իր նամակներուն մէջ մանրամասն նկարագրած ըլլալով արդէն այդ գործիքներու կազմութիւնը՝ այստեղ նորէն կրկնել աւելորդ կը համարիմ, քանի որ Ալաշկերտցի երկրագործը չի տարբերիր Մշեցի երկրագործէն։

Անշուշտ պիտի առարկուի թէ ի՞նչ ընեն մեր գիւղացիները, քանի որ կատարելագործուածներէն օգտուելու դիւրութիւն չունին և օրինակ տուող չկայ, բայց այդ եթադրութիւնը ճիշդ պիտի չըլլայ՝ քանի որ հակառակը ապացուցանող օրինակներ կան։ Եթէ մէկ Կովկասի գիւղերը ճամբորդելու առիթ ունեցած է՝ անշուշտ նկատած է թէ ինչպէ՛ս երբ ճանապարհի մէկ կողմը ռուս մայական կամ դուխոբորը իր փոքր ի շատ կանոնաւոր գութանը լծած մէկ քանի ձիեր միայն արագութեամբ կը դառնայ ու կը հերկէ, միւս կողմէ հայ գիւղացին դարձեալ իր ահագին գութանը լծած 6-8 զոյգ գամէշներ ու եզներ դանդաղ ու օրօրուելով առաջ կը շարժի և եթէ չարաճճի հօտտների հօլն ու հոռոմիլը չըլլայ՝ գութան իր սարքով կը նիրհէ կարծես։ Այն տե՞ղ եւս արդեօք գործնական օրինակ և ձեռներեցութիւն կը պակսին։ Հայ գիւղացին իր աչքովը կը տեսնէ որ իր երկու օրուան վարը, չըսեմ աւելին, հազիւ կը հաւասարի Կովկասի գիւղացու օրականին, բայց դարձեալ օգտուիլ չուզեր։ կարծես տեսակ մը անքակտելի կապերով ան ինքզինքը կապուած կը զգայ այդ նահապետական պարզ ու հայոյ գործիքներուն հետ, և ինչպէս որ իր պապերէն ժառանգած է՝ այնպէս մտադիր է յանձնել իր յաջորդներուն։ Ով որ տեսած է այս կողմի հայ գիւղերն ու գիւղացին, անշուշտ տեսած է թէ նիւթապէս մնասակար հանգամանքներ դրդս ամենափոքր աշխատութեամբ կարելի էր գիւղացիին դուէն հեռացնել, այնպէս կը մնան, որովհետեւ գիւղացին իր ծնած օրէն այդպէս է տեսեր և իր հայրերէն այդպէս է ժառանգեր։ Օրինակի համար, գիւղական մաքրութիւնը։ Մէկ կողմ կը տեսնէք որ քանի մը քայլ՝ հեռաւորութեան վրայ գիւղացու արտերը անընդհատ մշակուելով ուժէ կիյնան, բերքը կը նուազի։ իսկ միւս կողմէ ազարու ահագին կոյտեր, որոնք իրենց կարգին արտերուն համար պարարտացնող տարր են, իրենց տեսքովն ու հոտովը անցորդին սիրտը կը դղրեցնեն։

Եթէ պատահի որ մէկը մաքրութեան ու առողջապահութեան վրայ խօսք բանայ, «էհ աղբէր — անմիջապէս կը պատասխանեն — էտ կարդցորներու շատ ըսած լե միդէն չէ (սուտ է)։ Իտոնց ըսածով օր եղնէր, մկայ (այժմ) մը գեղերի մէջ մարդ լէ սաղ չէր մնացի։ Իդա (այն) չըմ գինայ (չգիտեմ) պատէէ հեռուն թափէք, իտա սատ գլխներդ ցիստակ (մաքուր) պահէք, տո ես իր չ գինամ (գիտեմ) հազար ու մէկ բան։ Համա (բայց) Աստուած լէ գինա հըմէն (բոլոր) լէ սուտ ա։ Աստուած իմալ օր (ինչպէս) կամեցեր է, հըմալ լէ (այնպէս) կ'եղնի։ Հանտա (ահա) տուտա, գլխուն վերեւ կապուկ ա, պատէն քիխ առնէ։ ու չապիկս լէ եղաւ տարի մի ջրի երես չտեսեր ա, հապա յորին (ինչո՞ւ) ընձի բան լէ չեղնիր, ու տեղ եկած վախթ (ժամանակ) լէ դա։ Գաղջի կընամ ծալիմ դնեմ տակս ի։ Իմ հօթ պատեր էտնմալ են եղեր, ես էնոնցից խօ յեւել չեմ։»

—Ս. Պատրիարքի Շրջաբերականը ամսոյս սկիզբը տեղս հասնելով՝ գաւառս Առաջնորդ Հօր կողմէ բաժնուեցան գիւղերը և ուրախ եմ ծանուցանելու որ Ալաշկերտցին լինք ալ չուզեց ետ մնալ իր եղբայրներու օգնելու գործին մէջ և այժմ մէկ քանի գիւղերու մէջ հանգանակութիւններուն։ Ի հարկէ այդ հանգանակութիւնը մեծ արդիւնք չպիտի ունենայ, բայց խնդիրը այն է որ Ալաշկերտցին ալ իր լումայովը պատասխանելով պատրիարքական հրաւէրին՝ ցոյց կու տայ թէ իրենց ընկած օրերուն այնքան առատօրէն հասած օգնութիւններու փոխարէնը իր կարողութեան համեմատ մատուցանելու պարտականութիւնը մոռցած չէ։

— Ամսոյս 14ին Վանայ առաջնորդ Ասլանեան Սրբազանը Տ. Վահրամ վարդապետին հետ գաւառս մէջ Զէյտան և Խատուր գիւղերը դիտելով՝ շարունակեր է իր ճամբորդութիւնը։ Սրբազանը Խատուրի մէջ այցելեր է գիւղի դպրոցը և եկեղեցին։ թէև գիւղացիները խընդրած էին մէկ երկու օր մնալ և իրենց քահանայացուն ձեռնադրել, քանի որ անկարող են ուրիշ տեղ ուղարկել, բայց մերժեր է՝ առարկելով թէ արդէն շատ է ուշացած և Համբարձման տօնին պէտք է անպատճառ իր պաշտօնատեղին գտնուի։ Նոյնիմաստ առաջարկութիւն մը ըրած են նաև Բասենի Դէլի-Բաբա գիւղացիները, որ նոյնպէս մերժուեր է, վասնզի Սրբազանը ճամբորդութենէն բաւական յոգնած էր և կ'ամաչէր Վան հասնիլ։

Ալաշկերտ, 5 մայիս — Հ. Բ.

ԲԱՂՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՆՈՐՀՈՒՐԴ.— Պէրլինէն հետեւեալը կը հեռագրեն առաջի օրուան թուականով.

Նորs Տոյչ Ալկեմանեն Զայթունկի մը ուսած լուրին նայելով՝ գերման պատուիրակ բրոգվսէօր Ֆիլիբ Զորն յունիս 5ին խաղաղութեան յանձնաժողովին նիստին մէջ յայտարարեր է թէ իրաւաբանական մեծայուն ատեանի մը կազմութեան գաղափարը մեծութիւն մը ունի իր մէջը, բայց կենայ, այլ և այլ պայմաններու մէջ, պատերազմի վտանգը աւելցնել փոխանակ խաղաղութիւնը ծաւալելու։ Այդ պատճառով Գերմանիա պիտի չկրնայ հաւանիլ այդ գաղափարին, սակայն թերեւս պիտի կրնայ ընդունիլ Ռուսիոյ նախնական առաջարկութիւնը որ կը տրամադրէ ի հարկին իրաւաբարական ատեան մը կազմելէ՝ ունեցող երկու կողմերուն համաձայնութեամբը։ Ուստի Գերմանիա բաձարձակապէս պիտի առաջարկէ՝ ռուսական ծրագրին 13րդ յօդուածին վերահաստատումը, ինչ ինչ վերապահումներով։

—Գերմանիոյ առաջին պատուիրակ Միւնթէրը կոմսին պահանջումով, նախագահ Պ. տը Սթալ շարաթ իրիկուն իր բընակարանը հրաւիրեց տէրութեանց առաջին պատուիրակները, որպէս զի լրագիրներուն ըլլալիք զեկոյցի խնդրին վրայ խորհրդակցին, բայց որոշում մը տալ կարելի չեղաւ պատուիրակներուն մեծ մասը որովհետեւ գիւղացին իր ծնած օրէն այդպէս է տեսեր և իր հայրերէն այդպէս է ժառանգեր։ Օրինակի համար, գիւղական մաքրութիւնը։ Մէկ կողմ կը տեսնէք որ քանի մը քայլ՝ հեռաւորութեան վրայ գիւղացու արտերը անընդհատ մշակուելով ուժէ կիյնան, բերքը կը նուազի։ իսկ միւս կողմէ ազարու ահագին կոյտեր, որոնք իրենց կարգին արտերուն համար պարարտացնող տարր են, իրենց տեսքովն ու հոտովը անցորդին սիրտը կը դղրեցնեն։

Եթէ պատահի որ մէկը մաքրութեան ու առողջապահութեան վրայ խօսք բանայ, «էհ աղբէր — անմիջապէս կը պատասխանեն — էտ կարդցորներու շատ ըսած լե միդէն չէ (սուտ է)։ Իտոնց ըսածով օր եղնէր, մկայ (այժմ) մը գեղերի մէջ մարդ լէ սաղ չէր մնացի։ Իդա (այն) չըմ գինայ (չգիտեմ) պատէէ հեռուն թափէք, իտա սատ գլխներդ ցիստակ (մաքուր) պահէք, տո ես իր չ գինամ (գիտեմ) հազար ու մէկ բան։ Համա (բայց) Աստուած լէ գինա հըմէն (բոլոր) լէ սուտ ա։ Աստուած իմալ օր (ինչպէս) կամեցեր է, հըմալ լէ (այնպէս) կ'եղնի։ Հանտա (ահա) տուտա, գլխուն վերեւ կապուկ ա, պատէն քիխ առնէ։ ու չապիկս լէ եղաւ տարի մի ջրի երես չտեսեր ա, հապա յորին (ինչո՞ւ) ընձի բան լէ չեղնիր, ու տեղ եկած վախթ (ժամանակ) լէ դա։ Գաղջի կընամ ծալիմ դնեմ տակս ի։ Իմ հօթ պատեր էտնմալ են եղեր, ես էնոնցից խօ յեւել չեմ։»

—Ս. Պատրիարքի Շրջաբերականը ամսոյս սկիզբը տեղս հասնելով՝ գաւառս Առաջնորդ Հօր կողմէ բաժնուեցան գիւղերը և ուրախ եմ ծանուցանելու որ Ալաշկերտցին լինք ալ չուզեց ետ մնալ իր եղբայրներու օգնելու գործին մէջ և այժմ մէկ քանի գիւղերու մէջ հանգանակութիւններուն։ Ի հարկէ այդ հանգանակութիւնը մեծ արդիւնք չպիտի ունենայ, բայց խնդիրը այն է որ Ալաշկերտցին ալ իր լումայովը պատասխանելով պատրիարքական հրաւէրին՝ ցոյց կու տայ թէ իրենց ընկած օրերուն այնքան առատօրէն հասած օգնութիւններու փոխարէնը իր կարողութեան համեմատ մատուցանելու պարտականութիւնը մոռցած չէ։

— Ամսոյս 14ին Վանայ առաջնորդ Ասլանեան Սրբազանը Տ. Վահրամ վարդապետին հետ գաւառս մէջ Զէյտան և Խատուր գիւղերը դիտելով՝ շարունակեր է իր ճամբորդութիւնը։ Սրբազանը Խատուրի մէջ այցելեր է գիւղի դպրոցը և եկեղեցին։ թէև գիւղացիները խընդրած էին մէկ երկու օր մնալ և իրենց քահանայացուն ձեռնադրել, քանի որ անկարող են ուրիշ տեղ ուղարկել, բայց մերժեր է՝ առարկելով թէ արդէն շատ է ուշացած և Համբարձման տօնին պէտք է անպատճառ իր պաշտօնատեղին գտնուի։ Նոյնիմաստ առաջարկութիւն մը ըրած են նաև Բասենի Դէլի-Բաբա գիւղացիները, որ նոյնպէս մերժուեր է, վասնզի Սրբազանը ճամբորդութենէն բաւական յոգնած էր և կ'ամաչէր Վան հասնիլ։

Ալաշկերտ, 5 մայիս — Հ. Բ.

ԲԱՂՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՆՈՐՀՈՒՐԴ.— Պէրլինէն հ

սեն բացակայութեանը պատճառով։ Այդ գումարումը տեղի ունեցաւ երկուշաբթի օրը։ Բոլոր առաջին պատուիրակները միաձայնութեամբ ընդունեցին թէ Դեսպանախորհուրդին աշխատութեանց մասին եղած անհիշ. հրատարակութիւնները անպատեհութիւններու պատճառաւ կուգան։ բայց դերման պատուիրակին առաջարկութիւնը թէ Դեսպանախորհուրդին ու յանձնաժողովներուն ատենագրութիւնները հրատարակուին, բայց ամբակ մեծամասնութեան չարժանացաւ։ Այս խնդիրը Դեսպանախորհուրդին ընդհանուր նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի։ Երկուշաբթի իրիկուան թուականով ուրիշ հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ ատենագրութիւններու հրատարակութեան տրուիլը որոշուեր է և թէ ռուս պատուիրակ Գ. Մարթենսի առաջարկութեամբ՝ խմբագրական մանաժողով մը կազմուեր է։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ. — Հռոմէն չորեքշաբթի թուականով կը հեռագրեն. Երեսփ. Ժողովը վիճաբանեցաւ առժամեայ ելմտացոյցին վրայ։ Երեսփոխան Գ. Գ. Մանարտէլլի ու Ճիոլիթթի քննադատեցին կառավարութեան առաջարկած քաղաքական միջոցները։ Գ. Բրինէթի անունց կարեւորութիւնը վեր առաւ և յայտարարեց թէ իւրաքանչիւրին պարտքն է կառավարութեան շուրջը հաւաքուիլ, որպէս զի անիկա հարկ եղած ոյժը ունենայ տէրութեան հաստատութիւնները պաշտպանելու համար։

Տի Ռուտինի մարքիզը, ջերմագին ծափահարութիւններու մէջտեղ ցաւ յայտնեց կարգ մը ատենաբաններու խօսքերուն համար արքայական գերդատանին անդամներուն նկատմամբ և ըսաւ թէ արքայական գերդատանը շատ սիրելի է ազգին սիրտին։ Նախարարապետ Բէլլու զօրավարն ալ երկրորդեց տի Ռուտինի մարքիզին խօսքերը և ուրախութիւն յայտնեց Երեսփ. Ժողովին մէջ այդ խօսքերուն դատ ընդունելութեանը համար։ Նախարարը յետոյ վստահութեան քուէ ուզեց։ Ժողովը տուաւ մեծամասնութեամբ թէ՝ վստահութիւնը քուէարկեց և թէ առժամեայ ելմտացոյցը։ Վիճաբանութիւնները շատ յուզեալ էին։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ ատենապետը ու նախարարապետը յորդորեցին ընդդիմադիրները որ ետ կենան իրենց խափանարար ընթացքէն։ Այդ միջոցին բոլորքի բուռն աղաղակներ լսուեցան ծայրագոյն ձախակողմէն։ Զօրավար Բէլլու յայտարարեց թէ հիմակուհիմա առաջարկութիւն պիտի չընէ, բայց կը փափաքի առաջուընէ իմաց տալ Երեսփ. Ժողովին որպէս զի իւրաքանչիւր օր իր պատասխանատուութեան բաժինը ունենայ այն տակիւ։ Աջակողմեանները ու կեդրոնը ծափահարեցին նախարարապետին այս խօսքերը, իսկ ծայրագոյն ձախակողմեանները ընդվզեցին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Գ. Բուէնքաւէ, որ ընդունած է Ֆրանսայի նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը, նախ և առաջ խորհուրդ հրացուցեր է Գ. Գ. Ռիպոյի, Սարէյնի, Մէլինի, Բէթրալի, Պրիսոնի և քաղաքական ուրիշ անձնաւորութիւններու։ Կ'ըսուի թէ Գ. Բուէնքաւէ ակամայ և նախագահին թախանձանքներուն վրայ միայն ընդուներ է այդ պաշտօնը։ Նախարարութեան կազմութեան ամէնէն դժուարին կէտը ներքին գործոց նախարարի պաշտօնն է։

ԱԻՍՏՐԻԱ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. — Նախարարապետ Գ. Զէլ, առջի օրը, Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին ներկայացուց՝ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան օրինագիծերը՝ Աւստրիոյ նախարարութեան հետ գոյացած համաձայնութեան համեմատ։ Գ. ամբ Զէլ բսաւ թէ այդ համաձայնութեան գլխաւոր նպատակը եղած է պետական պայմանագրութեան պայմանաժամին աւարտելու թըւականը զուգադիպեցնել՝ օտար տէրութեանց հետ կնքուած առեւտրական դաշնագիրներուն պայմանագրութեան աւարտումին։ Նախարարապետը բսաւ թէ Հունգարիոյ և Աւստրիոյ առեւտրական կեանքը հանգստանալու պէտք ունի և թէ ամէն ոք գոհ պիտի մնայ երբ այդ հանգիստը ապահովուած ըլլայ (ծափահարութիւններ)։ Ընդդիմադիր կուսակցութեան գլխաւորները ըսին թէ Գ. Զէլ օրինաւոր կերպով գործած է և թէ Աւստրիոյ հետ կնքուելիք պայմանագրութիւնը բոլորովին կը համապատասխանէ Գ. Զէլի և ընդդիմադիր կուսակցութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեան։ Գ. ամբ Զէլ պահանջեց որ պայմանագրութեան օրինագծին վիճաբանութեան սահմանութիւն տրուի և արձակուրդներէն առաջ տեղի ունենայ։ Վիճաբանութիւնները յառաջիկայ շաբթու պիտի սկսին։

ՍՊԱՆԻՈՅ Ծերակոյտը ընդունեց այն օրինագիծը որով Քարոլինեան կղզիները Գերմանիոյ կը թողուին։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ Շանթունկի համար երկաթուղի Ընկերութիւն մը կազմուեր է 54 միլիոն մարք դրամագլուխով և Շանթունկի մէջ երկաթուղիի գիծեր չինելու նպատակով։

—Թայմզ իր երկուշաբթի թիւին մէջ չինական գործերու վրայ խօսելով երկու դէպք կը յիշէ որոնք անհրաժեշտ ըրած են Բէքինի անգլիական դեսպանատան միջամտութիւնը։ Առաջինը կը վերաբերի Բիկ-Զէու նահանգին մէջ անգլիացի միսիոնար Ցէլմինի սպաննուելուն։ Բէքինի անգլիական դեսպանատան գործակատարը անմիջապէս պահանջեր է որ կուսակալը պաշտօնանկ ըլլայ և յանցաւորները պատժուին։ Երկրորդ դէպքն է Նանքինի փոխարքային մէկ տնօրինութիւնը որով այդ նահանգին բրինձին արտադրութիւնը արգիլեր է առանց կանխապէս իմաց տալու։ Այդ որոշումին իսկական պատճառն է հրապարակին տիրել՝ նահանգին բարգրաստիճան պաշտօնատարներուն շահուն համար։ Շանկիյի անգլիական հիւպատոսը արտօնութիւն խնդրած էր փոքր քանակութեամբ բրինձ զոհել Ուէյ-Հայ-Ուէյի անգլիական զօրքերուն։ Այդ արտօնութիւնը նախապէս մերժուեր, բայց յետոյ տրուեր է։ Ռուսիոյ հիւպատոսն ալ աղդու կերպով պահանջեր և ձեռք անցուցեր է նոյն արտօնութիւնը։

—Իտալիոյ նախարարապետ Բէլլու զօրավարը անցեալ շաբթու չինական գործերուն վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցեր է արտաքին գործոց նախարար Վիքոնթի Վէնոսթա մարքիզին հետ։ Ցուսալի կը նկատուի որ Բէքինի իտալական նոր ներկայացուցիչ Գ. Սալվագոյի դիւանագիտական գործողութիւնը գոհացուցիչ լուծում մը պիտի տայ՝ Շանմունի ծովածոցը Իտալիոյ թողելու խնդրին։ Վերջնակած բանակցութիւններուն մէջ Չինու կառավարութիւնը աւելի հաշտարար ոգի մը ցոյց կու տայ և այդ պատճառաւ Իտալիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ յուսալից են։ Չինու մէջ չփոթութեանց վախը փարատած ըլլալով, իտալական նաւաբաժինէն երկու մարտանաւ Եւրոպա պիտի դառնան։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ֆրանսայի կառավարութիւնը ձեռնարկներ կ'ընէ, որպէս զի Մ. Նահանգաց հետ առեւտրական փոխադարձութեան դաշնագրութեան մը կնքման համար բանակցութիւնները վերսկսին։ Այդ առթիւ Նիւ-Եորքի ֆրանսական հիւպատոս Գ. Շառանթիէի պաշտօն յանձնուած է բանակցութեանց համար աշակցիլ դեսպան Գ. Փիլ Բամպօնի հետ։

ՃԻԼԷԹԱ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ձերբակալութեանը առթիւ իտալական Սթէֆանի հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ զօրավարը որ Բրէմինայի կիսաբաժին հրամանատարն է, կանոնաւոր արձակուրդով մը Նիս գացեր է, որ իր ծննդավայրն է և ուր կալուածներ ունի և թէ զբօսական պատճառ մը միջոցին Ֆրանսական ոստիկան-զինուորներու կողմէ ձերբակալուեր է երբեք լրտես։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Բեռերսպուրգի մէջ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին ընդունելու համար Ռումանիոյ կարոլ թագաւորը որ մօտերս այցելութիւն պիտի տայ Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանին։

—Զարը Վլատիմիր պատուանշանի առաջին աստիճանը տուաւ Կաուլ Թեկնածուին՝ զբաղեալ ազգին զօրավարին եւ արքունեաց մեծ մարշալատ Սերկիոս Թրուպէցքոյ իշխանին՝ իրենց յիսնամեայ բարեկամութեան ի վարձատրութիւն։

—Ռուսիոյ Կայսրը իր գոհունակութիւնը յայտնեց Քրոնշթատի Իվան Սէրկիէվ երէցին որ Սիսերոյ երկաթուղիի շրջանակին մէջ եկեղեցի մը կառուցանելու համար 7100 ռուպլի նուիրած է։

—Բուշկինի ծննդեան տարեդարձին առթիւ Բեռերսպուրգի մէջ 24 հատ շքադամ չինուեցան, որոնց չորսը ոսկիէ եւ միւսները արծաթէ։ Ոսկիէ շքադրամները յատկացուած են Զարին, Զարուհիին, մայր կայսրուհիին և Ալէքսանդր Ա. կայս. Լիսէին, ուր բանաստեղծը դաստիարակուած է։ Շքադրամին մէկ կողմը Բուշկինի կենդանագիրը փորագրուած է, «Ա. Ս. Բուշկին 1799-1899», արձանագրութիւնով։ Միւս կողմը կան խոհման մը և բանաստեղծին տաղերովը ձեւացուցուած քնար մը։

—Երկրագործութեան և պետական կալուածներու նախարարութեան մէջ կը խորհուի դրամական պարգեւ մը յատկացնել Սեւ Ծովի ռուսական ծովեզերքներէն արտածուած ցորեններու և ուրիշ ապրանքներու համար։

—Մոսկուայի Թերթերը կ'ըսեն թէ նոյն քաղաքին մէջ խաղաղութեան բարեկամներու Ընկերութիւն մը կազմուելու վրայ է ինչպէս կան Անգլիոյ, Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի մէջ և որոնց նպատակն է խաղաղութեան գաղափարը տարածել ամէն կողմ։

—Թիֆլիսի մէջ ընկերութիւն մը պիտի կազմուի խուլ-համրերը խնամելու համար։

—Կովկասի կուսակալը կը խորհի կանոնաւորել Անդրկովկասի մէջ բրինձի մշակութիւնը, որպէս զի ցանքի տեղն առողջապահական պայմանները յարգուին։ Երկրագործութեան նախարարութիւնն ալ կարեւորութիւն տալով այդ գործին, որոշիր է մարդերն քննութիւն կատարել և տեղեկութիւն առնել թէ Անդրկովկասի մէջ բրինձի բերքը ինչ վիճակի եւ պայմաններու մէջ է։ Նախարարութիւնը իր այդ որոշումին գործադրութիւնը յանձներ է Կովկասի իր ներկայացուցչին, հրամայելով նաև տեղեկագրել թէ բրինձի մշակութիւնը ինչ ազդեցութիւն ունի տեղւոյն տնտեսական ու առողջապահական պայմաններու վրայ։ Նոյն նախարարութեան Կովկասի ներկայացուցիչը, Գ. Մեղվեդեվ Անդրկովկասի կուսակալներուն դիմեր է, որպէս զի աջակցին տեղեկութիւններ հաւաքելու իր գործին։ Ատոնք յետոյ պիտի քննուին Գ. Մեղվեդեվի նախագահութեամբ կազմուած Խորհուրդի մը կողմէ։

—Պագուի մաքսատան պաշտօնեան, Գ. Գ. Յեխանովսկի և Արաշիլ երեք հազար ռուպլիի դեղծում մը գործած ըլլալնուն համար ձերբակալուած ու բանտարկուած են։ Ատոնք այդ գումարը ստացեր են Կոչկինի ու Ազովի շոգենաւային Ընկերութիւններէն, մաքսատան արկղը չենն յանձներ և կեղծ ստացագիր տուեր են։

—Մայիս 23ի կիրակի օրը Մոսկէթի մէջ ու շրջականները մեծ քանակութեամբ խոշոր կարկուտ տեղացեր է, դեսինը կէս կանգուն բարձրութեամբ ծածկելով. այնպէս որ երկաթուղիի կառավարութիւնը երթեւեկութիւնը քանի մը ժամ ընդհատուեր է։ Նոյն օրը կարմիր խառն յորդ անձրեւ տեղացեր է ռազմական ճամբուն վրայ, անոր չատ տեղերը քանդելով։ Թղթատարական երթեւեկութիւնները խանգարուեր են։

—Թիֆլիսի կուսակալութիւնը ծանուցեր է իր իրաւասութեանը տակ գտնուած գաւառներու կառավարիչներուն որ գիւղերու պահպանները ուշադրութիւն ընեն կեղծ համազգեստով պտտող կարգ մը կասկածելի անձերու վրայ, որովհետեւ վերջերս իմացուեր է թէ աւազակապետ մը իր մէկ քանի ընկերներուն հետ գիւղերու մէջ երեւցեր է կեղծ համազգեստներով։

—Մոսկուայի համալսարանին կիսը մանաւոր չէնք մը կառուցուած է, ուր ուսանողները պիտի ընակին ու սնանին տարին երեք հարիւր ռուպլի վճարելով։ Շէնքը 152 ուսանող կրնայ պարունակել։

—Բեռերսպուրգի Թերթերը կ'ըսեն թէ այս օրերս ռուսական մայրաքաղաքին Բարիզ ղրկուած են մեծ քանակութեամբ կովկասեան եաղիղներ (մուշտակ) որոնք վերջերս նորաձեւութիւն եղած են Բարիզի իգական սեռին համար։

—Կովկասի հարուստ հողատերերը, ճարտարագէտներու և բժիշկներու մասնակցութեամբ, երկրագործութեան և պետական կալուածներու նախարարութիւնէն արտօնութիւն խնդրեր են Ընկերութիւն մը կազմել որուն նպատակն է շահագործել Կովկասի հանքային բուժիչ ջուրերը։

—Կարսի երկաթուղիի գիծին վրայ, Թիֆլիսէն մինչեւ Ազէքսանդրապոլ, երկաթուղիի կառավարութիւնը շարքէ երեք անգամ պիտի երթեւեկին փոխանակ երկուքի։

—Կասպի լրագիրը կ'ըսէ թէ ոստիկանապետ Վոլկոնսկին իշխանը հրամայեր է ոստիկաններուն որ համալսարաններէն և բարձրագոյն ուրիշ դպրոցներէն արտաքսուած ուսանողները դպրոցական համազգեստ չկրեն և անոնց տեղը պատասխանատու ճանչցուին։

—Նոյն ոստիկանապետը հրամայեր է որ Պագուի ոստիկաններէն Ս. Կարաբանովիչ, իր շրջանակին մէջ մուրացկանութիւնը թոյլատրած ըլլալուն համար, իրեւ պարտի փողոցին մէջ երեք օր կենայ։

ԻՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ. — Բիէռ Լոթի, կամ ըսուն իսկ իր անունովը նաւային սպայ Ժիւլիէն Վիօ, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան տրամադրութեանը տակ դրուած է։ Գ. Տէլքասէ Գարսկաստանի և Աֆրանիստանի մէջ դիւանագիտական պաշտօն մը յանձնած է Բիէռ Լոթիի, որ երկար ատենէ ի վեր կը բաղձար այցելել այդ երկիրները։ Ուղեւորութիւնը տարի մը պիտի տեւէ։

ՀԵՐՈՒՄ ՄԸ. — Բեռերսպուրգի Թերթ մը կը հերքէ այն լուրը թէ Բեռերսպուրգի գերման դեսպան Ռատլին իշխանը ետ կանչուած ըլլայ։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Կոնստանդինոս իշխանը և Սոֆիա իշխանուհին յուլիսի սկիզբները Ուլնասորի պալատը պիտի երթան և Կալլէսի իշխանին ու իշխանուհիին կողմէ պիտի հիւրընկալուին։

ՊՈՒԼԿԱՐՈՅ իշխանը արտօներ է պատերազմական նախարարը՝ ծրագիր մը ներկայացնելով, Սոսլրանիէին հարիւր հազար ֆրանկ վարկ մը ուղղ Սոֆիայի շուրջը վառօդի նոր մթերանոցներ կառուցանելու համար։

—Նախարդ նախարարապետ Տոքդ. Սթոյլով, երեքշաբթի օրը, իր կնոջը հետ Վիէննա գացեր է, ուրկէ Քարլսպատ պիտի երթայ անձը դարմանելու համար։

ԶԷՊԻՆԵԷի մէջ այս միջոցիս շատ կը խօսուի Տանիլօ իշխանին նշանածին՝ Մէքլենպուրգ-Սթրլիցի Եութա իշխանուհիին օրթոտոքսութիւնը ընդունելու խնդրին վրայ։ Ռուսիոյ կայսրը կը բաղձայ այդ դաւանափոխութեան և արդէն Սև Լերան օրէնքն ալ նոյնը կը պահանջէ, Մէքլենպուրգի մեծ-դուքսն ալ նկատելով որ Սև Լերան ապագայ իշխանուհին պէտք է իր երկանը կրօնքէն ըլլայ, կարեւորութիւն չի տար լատինական կղերին որ կը պահանջէ իրմէ ընդդիմանալ իր աղջկան դաւանափոխութեանը։ Որովհետեւ իշխանուհին նախ պէտք է Օրթոտոքս եկեղեցիին դաւանութիւնները գիտնայ, ասոր համար Զէպինէէն կղերական մը ղրկուած է Սթրլիցի՝ իշխանուհիին օրթոտոքս կրօնագիտութիւն ուսուցանելու համար։ Արարողութիւնը Զէպինեէի մէջ պիտի կատարուի Մէթրոփոլոս մեսարպլիսին կողմէ։

ԹԻՀՐԱՆԷՆ կը գրեն թէ վերջերս մեսարբ է Պարսկաստանի Եպարքոսին կըրտսեր եղբայրը Էմին-էլ-Միւլք, կուրծքի հիւանդութենէ։ Այդ կարբսաը ընդհանուր ցաւ պատճառեր է, որովհետեւ վախճանեալը կարեւոր դիրք մը ունէր ներքին և եկեղեցական գործոց նախարարութիւններուն մէջ։ Էմին-էլ-Միւլք մեծ նեցուկն էր իր եղբօրը՝ Եպարքոսին։ Մահուան օրն իսկ Շահը կայսերական դերդաստանին անդամներով և ընտանիքով ցաւակցական այցելութիւն տուեր է Եպարքոսին։

—Շահին երկրորդ որդին Մէլիք Մանսուր Միրզա Եւրոպա կատարած ուղեւորութենէն Թիհրան դարձեր է։

—Թիհրանի մէջ հացի խնդիրը օր օրի աւելի տագնապալից հանգամանք մը կը ստանայ և ժողովուրդը շատ կը նեղուի։ Ամբողջ քաղաքը իրարանցումի մէջ է։ Անցեալ ձմեռուան մեղմութիւնը և ձիւնի նուազութիւնը այս տարի ջուրի նեղութիւն քաշել կու տան, որով երաշտութենէ կը վախցուի։ Ցաւալիկային ոսոի համար ալ երկիւղներ կան։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ. — Մանիլայէն առնուած լուրերու նայելով Ակուինալտոյ յայտարարեր է թէ պարատ է Սպանիացի բոլոր գերիները ազատ արձակել, եթէ Սպանիա պաշտօնապէս պահանջէ իրմէ, բայց այս վերջինը կը մերժէ։ Ամերիկեան եպիսկոպոս մը խնդրեր է Ակուինալտոյէն որ ազատ արձակէ վանականները, բայց ապատամբապետը պատասխաներ է թէ Վատիկան պէտք է իրմէն պաշտօնապէս ուզէ և այն ատեն պիտի արձակէ։ Աւելորդ է ըսել թէ Ակուինալտո, իբրեւ նախագահ Փիլիպպինոյ Հանրապետութեան՝ այս պահանջումը ան նպատակով կ'ընէ թէ Սպանիա և Վատիկան եթէ գերիներուն ազատումը իրմէ ուզեն, Փիլիպպինոյ Հանրապետութիւնը ճանչցած պիտի ըլլան։ Սպանիա և Վատիկան ալ այդ պատճառով կը մերժեն։

Միջոցին շուրջը

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Պետական Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Համայի նախորդ կառավարիչ Զիւեա փաշա։

—Բաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Անթաքիդատի Նարսէսեան էֆ.։

—Վատիա գաւառային գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Օսար Մաքրդ դիւանին քարտուղարներէն Անասթաս էֆ.։

—Իզմիր Բայէսի ատենի տրուեցաւ Վանայ ու Պիթլիսի նահանգաց գատական քննիչ Խալիլ Խուլուսի էֆ.ի։

ԱՆՈՇԵ ՋՈՒՐ. — Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Պոլսոյ և շրջականներուն ժողովուրդը այսօրերս անոյշ ջուրի նեղութիւն կը քաշէ, հրամայեց Կ. Պոլսոյ ու շրջականներուն բոլոր աղբիւրները ջուր հոսեցնել և ժողովուրդը ազատել խմելու ջուրի համար քաշած նեղութենէն։ Կայսոյն Իրատէին համաձայն, ջուրերու վերատեսուչ Լօմէր էֆ. Նորոգել կու տայ ջուրի ճամբաները և մօտերս բոլոր աղբիւրներու մէջ ալ պէտք եղածին չափ ջուր պիտի գտնուի։

ԳԱԼԹԱԿՆՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէի [illegible] գալթակնաց յանձնաժողովին անդամ կարգուեցաւ Կայս. Թիւնամակ Շաքիր փաշա, որ երէկ Իզմիր ուղեւորեցաւ գալթակնաց ընակութիւն հաստատելուն վրայ հսկելու համար։

—Առէջի օրը Իզմիր ժամանեցին հազար հարիւր իսլամ գաղթականներ որոնց 700ը անգլիական շոգենաւով և 400ն ալ հելլենական շոգենաւով։ Ասոնք առժամեայ Վալլա հաստատուեցան և մօտերս Պէնկազի պիտի ղրկուին։

ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԻԹԻՒՆ. — Բիսմարքէի հանգիստ տնօրէն Գ. Շըվալիէի առեւանգուելու դէպքին վրայ Լ. Հերրլs Սէլանիկէն յունիս 1/13 թուականով հետեւեալ նամակը ստացած է.

«Երկուշաբթի առտու Բէսմարքէին հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Բէսմարքէի հանգիստ տնօրէն և անգլիական հիւպատոսական գործակալ Գ. Շըվալիէ, Իզմարոսի մանկանէզի հանքերէն ծովեզերքի ճամբով Սմբրաթոնի երթալու միջոցին, աւազակներու խումբ մը վրան յարձակելով զայն առեւանգեր է։ Կ'երեւայ թէ Գ. Շըվալիէի գավազը, պլպտիացի մը, դէմ դրեր է իր տէրը պաշտպանելու համար, բայց մահացու կերպով վիրաւորուեր է։ Ֆրանսական հիւպատոս Գ. Սթէկ ինչպէս նաև Գ. Ալաթինի, որոնք շահակից են Բէսմարքէի հանքերուն, կուսակալին հետ համախորհուրդ, կարելի եղածը ըրած են Գ. Շըվալիէն ազատելու համար։ Հետեւաբար հեռագրով խիստ հրամաններ տրուած են Բէսմարքէի գայմագամին որպէս զի մինչեւ որ Գ. Շըվալիէ չազատի, աւազակները չկալած է։ Քաղաքին մէջ զանազան զրոյցներ կը շրջին աւազակներուն կողմէ պահանջուած փրկանքի գումարին քանակութեանը վրայ։ Երեք հազարէն մինչեւ տասերեք հազար ըսողներ կան, բայց կը կարծեմ թէ հինգ հազարը պիտի չանցնի։»

ԺԱՆՏԱԿԻՆՏՂ. — Ադէքսանդրիոյ մէջ, առջի օրը, ժանտախտ մէկ դէպք պատահեցաւ։

—Պոմպէյի մէջ մայիս 15էն 20 ժանտախտ 232 դէպք ու 180 մահ պատահած են, 22էն 31, դէպք 142, մահ 137, և մայիս 31էն յունիս 3, դէպք 100, մահ 64։

—Առողջապահական վարչութիւնը յունիս 2/14 թուականով հետեւեալ շրջաբերականը ղրկեց քարանթինի բոլոր կայաններուն։ — «Ա. Եգիպտոսէն եկող և բրինձ ու արմտիք բեռցած նաւերը, առողջապահական Խորհուրդին որոշմամբ, Քլազոմէնի ու Պէրութի մաքրանոցներուն առէջեւ պէտք է իրենց ապրանքները մաքուռներու մէջ պարպեն և ատոնց միջոցաւ բեռցուին մաքուր տեղերէ եկող շոգենաւերը՝ օսմ. նաւահանգիստները ղրկելու համար։ Բ. Եգիպտոսէն եկող և Կ. Պոլսոյ համար բրինձ ու արմտիք բեռցած նաւերը Քլազոմէնի և Պէրութի մէջ օրինական քարանթինեն կրելէ և մաքրանոցները պէտք եղածին պէս ապահովելէ ետքը պիտի կրնան իրենց ճամբորդները կ. Պոլիս հանել։ բայց ատոնց ցամաք ելլելէն ետքը Թուզլայի առջեւ պիտի երթան և հոն արմտիքները մաքուռներու մէջ պիտի պարպեն. յետոյ մաքրանոցները պիտի տպանեխուին և շոգենաւերը Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի կրնան մտնել մաքուռները մէկտեղ բերելով։»

—Պուլկար կառավարութիւնը որոշեց չընդունիլ Հնդկաստանէն հոն տարուած պարկերը և թղթատարական պայուսակները։ Նաև քարանթինա հաստատեց Պարսից ծոցին ժամանումներուն համար։

—Հաճի Տաղուտ ընկերութեան Օլիմբիա շոգենաւը, ուխտաւորներով հռոդոսէն Իզմիր ուղեւորելու միջոցին, ճամբան ուխտաւորներէն մէկը մեռեր է։ Կ. Պոլսէն գացած հեռագրական հրամանի մը վրայ Օլիմբիա քսանչորս ժամ քարանթինա սպասելէ ետքը Իզմիրի նաւահանգիստը կրցեր է մտնել։ Պիրէոնի մատեցած ուրիշ շոգենաւ մըն ալ նոյն վիճակին ենթարկուեր է։

—Յունական լրագիրները կ'ըսեն թէ Աղէքսանդրիայէն մեկնած շոգենաւ մը արտօնուեր է Պէրութի մօտենալու։ Ուղեւորները ցամաք ելեր են և ոմանք ալ մինչեւ Իզմիր գացեր են։

—Խոսրովի Ընկերութեան Թէվֆիզը Բապպանի շոգենաւը, որ երէկ իրիկուն Աղէքսանդրիայէն մայրաքաղաքը պիտի դար, Թուզլայի առջեւ կեցաւ. ուղեւորները նաւակով շոգենաւով մը մայրաքաղաքը բերուեցան։ Թէվֆիզը Բապպանիի մէջ գտնուած արմտիքները ապանեխուելէ ետքը մաքուռներով Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի բերուին։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄՍՐՄԻՆԸ. — Ռուսիոյ դեսպան Գ. Զինովիէվ, խորհրդական Գ. Զէրպաչէվի հետ առջի օրը Թեհրէն պահականաւով Հէյսվիի կղզին գնաց և այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմի Ցունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի։ Դեսպանը յետոյ Մեծ Կղզի գնաց և իրիկուան ուշ ատեն քաղաք դարձաւ։

—Ֆրանսական դեսպանը ու Տիրին Քոնթան երէկ զբօսական պտոյտ մը կատարեցին մինչեւ Գալաթիները։

—Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանատան զինուորական կցորդ կարգուեցաւ հեծելազօրքերու դեր-դէրպետ Ադէքսանդր-Սուլցօ։

—Սպանիոյ դեսպան Քամբօ տի Սակրատօ մարքիզը, որ առջի օրը Եալովայի Ջերմուկներէն մայրաքաղաքս դարձած էր, երէկ դարձեալ նոյն Ջերմուկները գընաց։

—Ռուսիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդ օգնական Գ. Շէպէլչի դերդէրպետութեան ատենի տրուեցաւ։

—Ռուսիոյ դեսպանատան նաւային նոր կցորդ դեր-դէրպետ Բէթրով որ գնդապետ Գ. Ստէփանովի յաջորդած է, մայրաքաղաքս եկաւ իր կնոջ ու զաւակներուն հետ։

—Սկլանիկի հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Գ. Բարտիամանթոպուլոս նոյն պաշտօնով Թուզլայ պիտի փոխադրուի։

—Ամերիկեան դեսպանը երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Հէյլէն դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱԹԻՆԵԻ օսմ. դեսպան Բիքթաթ պէյ շաբաթ օրը նախարարապետ Գ. Թէոդոքիսի հետ տեսակցութիւն մը ունեցեր է կարգ մը առկախ խնդիրներու վրայ։

ԿԱԹՈԼԻԿ ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Իրենէոս էֆէնտի որուն կ. Պոլիս գալը ծանուցինք, երէկ Բ. Դուռը երթալով այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին և ներքին գործոց նախարարին։ Տ. Էֆէնտի յետոյ Ատլիէի պաշտօնատունը գնաց և այցելութիւն տուաւ նախարար Ագտիւրրահման փաշայի։

«ՄԷՍՈՒՏԻԷ» զրահաւորին վերանորոգութեան պայմանագրութիւնը ստորագրեցին ծովային նախարար Հասան փաշա և Ճէնովայի Անսալտօ նաւագործարանին ներկայացուցիչ Գ. Ալէսանդրօ Ամատորի։ Մանիֆեստ կ'ըսէ թէ Անսալտօ գործարանը օսմ. կառավարութեան համար շատ շահաւոր պայմաններով պիտի գործէ և Մէսուտի առաջին կարգի զրահաւորի մը պիտի վերածուի։ Պիտի ունենայ Վիքէրսի, Սբնսի ու Մաքսիմի սրագահարուած թնդանօթներ որոնք կը գործածուին անգլիական և ամերիկեան նաւատորմիղներուն մէջ։

—Անսալտօ նաւագործարանին մարտանաւերու ճերմակին տնօրէն Գ. Բէքրիին, որ Կ. Պոլիս եկած է Մէսուտիի վերանորոգման համար մասնագիտական տեղեկութիւններ տալու, երէկ Իտալիա վերադարձաւ։ Գ. Բէքրիին, հոս գտնուած միջոցին, կայս. Իրատէի մը համաձայն այցելեց Տարսանէլ գտնուող օսմ. մարտանաւերը և իր տեղեկագիրները բարձրագոյն հաւանութեան արժանացան։ Գ. Բէքրիին առջի օրը կայս. պալատ և երէկ առտու սլ ծովային պաշտօնարանը երթալով հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

ՅՈՒՆԱՍ Պատրիարքարանի Սինոդը երէկ զբաղեցաւ Այնորոդի Բանթաքարանը վանքէն Աւետարանի մը գողութեան գործովը և որոշեց գրել Նոյն վանքը որ յանցաւորները խստիւ պատժուին։

—Լէմնոսի մետրոպոլիտ Տ. Սթեփանոս Բաթիորիսի մետրոպոլիտ կարգուեցաւ։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ սպաներէն դերդնդապետ Հրիգի պէյ և դեր-հազարապետ Ցագ պէյ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Պէրլին պիտի ղրկուին։

ԱՏԱԼԻՈՅԻ առջեւ քարափ մը պիտի շինուի 150 մէթր երկայնութեամբ և 8 մէթր լայնութեամբ։ Բլաւիք ծախքը 180,000 ղրշ. կը հաշուուի. շինելիք քարափին վրայ արտածման և ներածման տուրք մը պիտի գանձուի շինութեան ծախքերը հատուցնելու համար։ Հաւաքուած տուրքերու գումարը, ուրիշ տեղ չծախսուելու համար, օսմ. պանքային հիւղին պիտի յանձնուի։

ԱԼԻՒՐԻ ԳԻՆԸ. — Ռուսիոյ մէջ ալուրին գինը երեսուն կոպէկ բարձրացեր է։

ԹՈՒՐԲԻՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Հաշուակալութեանց Ատենին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան ու Հագգը պէյ երէկ Խարբէրդի մէջ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կիրուելիք հիւպատոսական պայմանագրութեան համար։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ. — Իգնատ կ'իմանայ թէ վաճառականները Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկին դիմեր են, որպէս զի Զալաթիոյ ու Պոլսոյ կողմը, քարափներու չբռնանալէն դուրս մաքաստուններ հաստատուին, վաճառականները ազատելու համար այն դժուարութիւններէն որոնց կ'ենթարկուին Քարափներու ընկերութեան կողմէ։

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳԷՆ առջի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց բրոնիէսոր Ռոսթովցէվ, Կ. Պոլսոյ հնագիտական ռուս կամարին կողմէ դասնուած արձանագրութիւններու մասին ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։ Կամարին տնօրէն Գ. Ուլբէնսքի Գուլկարիա գնաց հնագիտական ուսումնասիրութիւններու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Գարտքի վարչութեան մասիսի հասոյթը եղաւ 91,000 ոսկի, մինչեւ անցեալ տարի նոյն ամսուն 90,000 ոսկի էր։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ. — Բէթրէ Բաքալո

ԱԶԳԱՔԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ ռուսական դեսպանատունը երթալով, բարի գալուստ մաղթեց դեսպան Պ. Զինովիէվի։

—Սրմաչու Պարեվանքին փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան՝ Հմայարձման տօնին օրը քահանայ ձեռնադրեր է՝ կրօնական ուսմանց և եկեղեցական երգեցողութեանց մէջ հրահանգուելու համար սակէ չորս ամիս առաջ Ճանիկի Առաջնորդարանին կողմէ և Պատրիարքարանի հաւանութեամբ զրկուած Մինաս Թօփճեան, Եղիա Վարիճեան և Գրիգոր Փարթալեան տիրայուները, առաջինը կոչելով Տ. Յուսիկ, երկրորդը՝ Տ. Դանիէլ և երրորդը Տ. Գրիգորիս։ Այս նորընծաները իրենց քառանօրեայ ապաշխարութիւնը Պարեվանքին մէջ անցընելէ ետքը իրենց տեղերը պիտի երթան։

—Պանտրմա Պալըքէսէրի առաջնորդական տեղապահ Տ. Թաթուլ Ծ. Վ. Դուրեան Ս. Պատրիարք Հօր նուիրեր է 500 տարուան փոքրագիր մագաղաթեայ Աւետարան մը, գեղեցիկ պատկերներով ոսկեզօծուած։ Նոյնպէս, իր հետ բերած և Արմաշի Պարեվանքին նուիրած է 20 կտոր եկեղեցական կարեւոր գիրքեր (ձեռագիր) որոնց մէջ կը գտնուի ձեռագիր կանոնագիրք մը։ Տ. Թաթուլ վարդապետ այս գիրքերը գնած է Զմշկածագէն ու շրջականներէն։

—Ս. Էջմիածնի Սինօդին կարգադրութեամբ, Հայարձման տօնին առթիւ Թելեթի ուխտատեղիին գոյացած հասոյթը անձեռնմխելի պիտի մնայ ցնոր տնօրինութեան։ Այդ հասոյթը՝ ներսէս Կաթողիկոսի կոնդակին համաձայն՝ Թիֆլիզի Ներսիսեան դպրոցին կը պատկանի որ անցած տարի կարեւոր նորոգութիւններ կատարել տուած էր այդ ուխտատեղիին վրայ և ուխտաւորներու յատուկ նոր բնակարաններ շինել տուած։

—Խրիմեանէն կը գրեն մեզ թէ անցեալ կիրակի խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ տեղի ունեցեր է մանկապարտէզի տարեկան հանդէսը։ Նահանգին կուսակալ և զինուորական հրամանատար Արիֆ փաշա անձամբ ներկայ գտնուեր է, արժանավայել կերպով ընդունուելով առաջնորդ տեղապահ Տ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Խալամեանի, նախագահ տեղապահ Տ. Արսէն քահանայի և Հոգաբարձութեան անդամներու կողմէ։ Մշաբրիի տնօրէնը քաղաքէն բացակայ ըլլալուն, փոխանորդաբար ներկայ գտնուեր է նոյն վարչութեան պաշտօնեաներէն Յակոբ էֆ. Առաքէլեան։ Արիֆ փաշայի ժամանումը ողջունուեր է կայս. Հիմնական քայլերգով զոր նուագեր է նուագածուից խումբը։ Անմիջապէս յետոյ, հանդիսավարը առաջնորդուեր են մանկապարտէզի երկսեռ սաները իրենց վարժուհիներուն հետ։ Ազգ. վարժարանի գլխաւոր ուսուցչէն գրաւոր ատենախօսութեամբ մը բացեր է հանդէսը։ Ատենաբանը նախ ուղղակիօրէն մը ըսաւ, կը գրէ մեր թղթակիցը, նախին և արդի կրթական դրութիւններուն յետոյ մանկապարտէզի վրայ ծանրանալով՝ ներկայացուց զայն իբր միութեան կապ մը դպրոցական և ընտանեկան կեանքի, մանկան համար։ Յաւարտ ճառին, ի դիմաց մանկապարտէզի սաներուն, արեւշատութիւն մաղթեց Վեհ. Սուլթանին համար։ Վսեմ. կուսակալը և ամբողջ հանդիսականները յոտնկայս ունկնդրեցին մաղթանքին և անոր խլրտղող կայս. Հիմտիէ քայլերգին՝ որ երգուեցաւ Աբշ. վարժարանի սաներուն կողմէ՝ ընկերակցութեամբ նուագարանի։ Ցետոյ փոքրիկները սկսան. երգեցին, մարզանք ըրին, ոտանաւորներ արտասանեցին, զաւեշտ ներկայացուցին, պարեր պարեցին, կրօնքի, աշխարհագրութեան, թուաբանութեան դասերու հարցումներու պատասխանեցին։ Ամբոխ հանդիսականներուն ծարերու մէջեն։ Հանդէսը շատ երկարելուն համար, ծրագրէն մաս մը յապաւեցաւ, ուրիշ անգամ մը գործադրուելու համար։ Մանկապարտէզի սաներուն ձեռագործները, գրի և գծագրութեան նմոյշները ի տես դրուած էին։ Մանկապարտէզի հանդէսին ներկայութեան Արիֆ փաշայի որ մեկներէ զոհունակութիւն յայտնելով։

= Մոսկուայի Ֆ. Բարխուդարեան տպարանը մտերս պիտի սկսի հրատարակել Աչուղ Ճիվանիի բոլոր գործերը՝ Ցիւանու Քնարը անունը կրող հատորներու շարքով մը։ Ամբողջ գործը՝ որուն կանխիկ գին նշանակուած է 3 ռուբլի, պիտի բաղկանայ տասը պատկերազարդ հատորներէ՝ որոնք 1500 մեծադիր էջեր պիտի պարունակեն։ Ռուսահայ ծանօթ Աչուղին գործերը հետեւեալ կերպով բաժնուած են այդ տասը հատորներուն մէջ. 1. Ժամանակակից կեանքը.— 2. Դրութիւնը.—3. Աշխարհի բանը.— 4. Աչուղի խրատը.— 5. Աղնիւ սէրը — 6. Ջիւանին մենակ.—7. Սրտաբուղխ խնդիր և նուէր.— 8. Երգեփունջ.— 9. Աչուղի դափտարը.— 10. Հայ ժողովրդի Աչուղի բերանից լսած ու սիրած հեքեաթները (արձակ)։ Առաջին հատորին սկիզբը գրուած պիտի ըլլայ նաև Աչուղ Ճիվանիի պատկերն ու կենսագրութիւնը։ Տպագրիչը կը յայտարարէ թէ ամէն բանէ առաջ գեղարուեստական շքեղ գործ մը պիտի ըլլայ հրատարակութեան ամբողջութիւնը։

—Ֆիլիպէէն կը գրեն մեզ. «Վանայ կարօտեալներուն ամէն կողմերէ հասնող նպատակի գործին աջակցելու նպատակաւ, երեք ամիսէ աւելի է որ քաղաքիս մէջ վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու ձեռնարկած էին վեց բարեսէր տիկիններ և օրիորդներ որոնք տունէ տուն այցելելով յաջողեցան 500 կտորի չափ ձեռագործներ հաւաքել։ Ուրախալի է որ ամէն մարդ յօժարակամութիւն ցոյց տուաւ իրեն բաժին ինկած այդ փոքրիկ նուէրները յանձնելու։ Պատրաստուած էին 1500 տոմակներ մէկ մէկ ֆրանքնոց որոնց ամէնքն ալ նոյն յօժարակամութեամբ գնուեցան հասարակութեան կողմէ, և վիճակահանութիւնը կատարուեցաւ մայիս 2ի կիրակի օրը աղջկանց վարժարանին մէջ։ Այդ վիճակահանութիւնը շատ աւելի կանուխ պիտի ըլլար եթէ այս մասին տեղական կառավարութենէն պէտք եղած արտօնութիւնը ձեռք բերելու և ուրիշ օրինական գործողութիւններ՝ յետաձգուելուն պատճառ չըլլային։ Դրացած զուտ հասոյթն է օսմ. ոսկի 78, բացէն տրուած քանի մը նուէրներով մէկտեղ, որ զրկուած է Ս. Պատրիարք Հօր և պէտք եղած ստացագիրն ալ հասած է մեզ։ Ն. Սրապնութենէն։ Մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք յիշեալ տիկիններուն և Օրիորդներուն որոնք ջանք չխնայեցին այս գթասիրական գործը արդիւնաւորապէս գլուխ հանելու համար։»

—Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ, Ամեր. Ս. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել անցյս 6 յառաջիկայ կիրակի առաւօտ և քարոզութեամբ Բանին կենաց հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ժողովուրդը։ Եկեղեցւոյ ժամերգութիւնը պիտի սկսի առաւօտեան ժամը 11ին (Հ. Թ.) և Ս. Պատարագ մկկուէկսին։

Այս առթիւ, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի յիշատակ կենդանեաց և ննջեցելոց Գազանեան Գերդաստանի։

(Թաղ. խորհուրդ Բերայի)

ԶՄՇԿԱԾԱԳ ԵՒ ԻՐ ԹԵՄԵՐԸ

Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ, Զմշկածագի առաջն. տեղապահ Տ. Թաթուլ Ծ. Վ. Դուրեան՝ Զմշկածագի ութեմօրէից վիճակագրական մէկ տեղեկագիրը պատրաստած և յանձնած է Ն. Սրբազնութեան։ Այդ տեղեկագրէն կ'երեւայ որ Զմշկածագի քաղաքին մէջ կը գտնուին 250ի մօտ հայ տուն, Ս. Աստուածածին անուն եկեղեցի մը՝ մէկ քահանայով (Տ. Կարապետ Պալիկեան)։ Ազգ. վարժարանը, որ նախկին Միացեալ Ընկերութենէն մնացած գեղեցիկ շէնք մըն է, 350ի չափ երկսեռ աշակերտ կը յաճախեն։

Իւզգեֆ.—Քաղաքէն 10 վայրկեան հեռու թաղ մըն է 120 տուն բնակչով. ունի Ս. Թորոս անուն եկեղեցի մը և մէկ քահանայ (Տ. Յովհաննէս Ճէլալեան)։ Վարժարանը կը յաճախեն 100ի մօտ երկսեռ աշակերտ։

Օձ գիւղ (Ոսկի գիւղ).—Քաղաքէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ պտղաբեր գիւղ մըն է, 35 տուն բնակիչներով. ժամանակէ մը ի վեր այս գիւղին բնակիչները Իւզգեֆ փոխադրուած են։

Բասսի.—Վերեւ յիշուած գիւղին յարեւնման, 5 տուն բնակչով։

Հազարի.—70 տուն. եկեղեցի՝ Ս. Երրորդութիւն. քահանայ՝ Տ. Յովհաննէս Մարտիրոսեան. վարժարանի երկսեռ աշակերտներուն թիւն է 80։

Մամսա.— 45 տուն. եկեղեցի՝ Ս. Գէորգ. քահանայ չունի. խեղճուկ վարժապետ մը կը դասաւանդէ 35 երկսեռ աշակերտ, միանդամայն եկեղեցւոյ ժամերգութիւն կատարելով։ Երբեմն պատարագելու համար Սիոնա գիւղի Տ. Յարութիւն քահանան կը հրաւիրուի։ Այս գիւղին մէջ կը գտնուին նաեւ 30 տուն յոյն։

Սիոնա.—35 տուն. եկեղեցի՝ Ս. Յովհաննէս, որ խարխուլ վիճակի մէջ գտնուելուն պատճառաւ՝ նորոգութեան համար դիմում եղած է Պատրիարքարանի։ Քահանայ՝ Տ. Յարութիւն Աշէմեան. վարժարանի աշակերտներուն թիւն է 25-30։

Միաստուն.—70 տուն. ունի փառաւոր եկեղեցի մը Ս. Յովհաննէս անուն, վարժարանէ զուրկ է. բնակիչներուն մէկ մասը քաղաք գաղթած են և մէկ մասն ալ Հալէպ։ 24 տուն բնակիչ մնացած է։

Բազարոյն.—25 տուն բնակիչ որոնցմէ 15ը միայն մնացած է, միւսները այլուր փոխադրուած ըլլալով. ունի գեղեցիկ եկեղեցի մը Ս. Աստուածածին անուամբ, զուրկ է սակայն եկեղեցական սպասներէ. ոչ վարժարան և ոչ վարժապետ կայ։ Տղաքը անխնամ մնացած են. քահանան՝ Տ. Սուքիաս՝ այժմ Պոլիս կը գտնուի։

Մորեխա.—30 տուն. եկեղեցի՝ Ս. Աստուածածին. վարժարան չունի։

Երիցագրակ (Երէցին աղարակը).—35 տուն. եկեղեցի՝ Ս. Խաչ. քահանայ՝ Տ. Արիստակէս Գաբրիէլեան. վարժարան գրեթէ չկայ։

Պրիսի.—20 տուն. եկեղեցի՝ Քառասուն Մանուկ. ոչ քահանայ կայ ոչ վարժարան։

Խարպուր.—30 տուն. եկեղեցի՝ Ս. Թորոս. քահանայ չկայ, տեղւոյն քահանան Իզմիր գաղթած ըլլալուն։ Վարժարանի երկսեռ աշակերտներուն թիւն է 20—25։

Պաֆեճիք.—15 տուն. ոչ քահանայ, ոչ եկեղեցի, ոչ վարժարան։

Մեզրէ.—18 տուն։ Նոյնպէս։ Պէսրէքիլ.—5 տուն։ Նոյնպէս։

Սուսճայի.—33 տուն. եկեղեցի՝ Ս. Աստուածածին. ոչ քահանայ ոչ վարժարան։

Ասանցիք գաս, Զմշկածագի թեմին մէջ կան 8 գիւղեր, 10-20ական տուն բնակիչներով, որոնցմէ Կարմրի գիւղը միայն ունի եկեղեցի մը՝ Ս. Կիրակոս, թէեւ առանց քահանայի, և վարժարան ու վարժապետ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԱՌՏՆԻՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿՆԵՐը

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցիս հաստատեալ առտնին գանձանակներէն անցեալ մայիս ամսոյ մէջ բացուած 81 գանձանակներու հասոյթը 6926 3/4 ղրշ. եղած է ըստ հետեւեալ ցուցակի.

Տեարք՝ Կարապետ Աստարճեան (բարեպան Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի) 688 ղրուշ, Թոպէրթի Քօլէժի գիշերօթիկ ազնիւ ուսանողք 497. Մաթուս և Աբիկ էֆֆէնտիք Ունճեան 480, Պ. Ս. Աստարճեան վաճառատուն 458.25, Սարգիս Սիմոնօվ վաճառատուն 436, Խաչիկ և Մաքսուտ Շահպազ 399, կարապետ Տէր Յակոբեան 226.25, Թադէոս Հանէսեան 221, Գ. և Կ. Ճէվահիրեան վաճառատուն 201.50, Օրիորդ Հերմինէ Պ. Կիւլզէնկեան 200, Նշատանեան վաճառատուն ի Բերա 181, Գրիգոր Մ. Յակոբեան վաճառատուն 170.75, Նշան Գասզաղեան 152.25, Մ. և Յ. Ալպաքմեան վաճառատուն 132.50, Մարտիրոս Ամիրեան 118, Գալուստ Եկէնեան 104, Բարսեղ Կիւլզէնկեան 94.25, Գահվէճի Յարութիւն Գումգարուի կայարանը 92.25, Գերգէ Ալպաքմեան 92.25, Յարութիւն Էֆտանարեան 85.50, Մկրտիչ Թոդաթլեան 72.25, Մկրտիչ Գարբիէլեան 68.25, Ալիքսան Թորոսեան վաճառատուն 67.25, Խաչիկ Թորոսեան 65, Խաչիկ Խորասանեան 64.75, Տոքթ. Համբարձում Նազարեան 60.75, Բարթիկ Մըսեփեան վաճառատուն 54.50, Թորիկ Ներկարարեան պանդուկ 54.50, Գառնիկ Գազազեան 52.50, Աբրահամ Ֆրէնկեան 51.25, Եղբարք Սեթեան 51, Սարգիս Ծնտգլեան 49.75, կարապետ Խաչատուրեան 47.50, Գասպար Հիւնքէրպէյլէնի 45, Ա. և Խ. Խորասանեան վաճառատուն 44, Մարտիկ Գրիգորեան վաճառատուն 43, Մկրտիչ Գազանեան 41.50, Եղբարք Պալթեան 41, Յակոբ Թոգարլեան 40, Պալենց գրատուն 39, Յակոբ Սարգիսեան 38.25, Մ. Ղազիկեան և Կ. Տուտաքեան ֆաճառատուն 36, Զենոբ Հիսարլեան 35, Եղիա Խաչեան 34.25. Նշան Տիւզէնճեան 33.50, Մկրտիչ Հիսէյինեան վաճառատուն 31.25, Լեւոն Բանիկեան վաճառատուն 30.50, Մ. Գրիգոր Մարտիրոսեան 28.75, Արտաչէս Կէօնճեան և Արիստակէս Պոյաճեան 28.50, Փիլիպոս Գասպարեան 27.75, Բիւզանդ Խորասանճեան 27, Յակոբ Այճեան 27, Առաքել Համամճեան 26, Օննիկ Սըլտըզեան 26, Մանուէլ Շնորհքեան 25.75, Մարտիրոս Էնքսէրճեան 23.75, Տիգրան Յարութիւնեան սրճարան 23.75, Սարգիս Եսի մահալլէի Ս. Մեսրոպեան վարժարանի ամանդ 23.25, Մկրտիչ Հիւսէյինեան 22.50, Եղբարք Սպէնչեան 22.25, Ոմն 22.25, Եղբարք Եուսուփեան 21.25, Ստեփան Կուրտիկեան 21.25, Եղբարք Խիտամալեան 20, Բարսեղ Խաթամալեան 20, Ստեփան Պէկեան 20, Դաւիթ քահանայ Առասպեան 20, Գալուստ Աթլեան 19.25, Գառնիկ Պիպէռեան 17.50, Լեւոն Գարակէօզեան 13, Հրաչեայ Զատէեան 10, Տոքթ. Ճ. Քրիսեան 9.50, կարապետ Տամատեան 9.25, Աբրահամ Տամատեան 8.50, Խաչիկ Թահիճեան 8.50, Յովհաննէս Սարաֆեան 6.50, Սարգիս Գրիգոր 6.50, Եղբարք Պողոսեան 5.75, Գաղինճի Նշան 5.75, Օննիկ Առաքելեան 5, Անթուան Ֆաֆիեան դեղագործ 3.50։

Ընդ ամէնը վեց հազար ինը հարիւր քսան և վեց ղրուշ երեսուն փրայ։

(Հոգաբարձութիւն)

ԹՂԹԱԲԵՐ

Ա. ԳԵՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Յունիս 13ի թերթերէն)

ԼՈՆԴՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ կիրակի երիկուն Սուլթանթեփէն Նաթալ (հարաւային Ափրիկէ) ուղեւորեր են երեք հարիւր սպաներ և ամբաշէններ։ Ասոնք պիտի կազմակերպեն տեղացի սեւամորթներու այն մասերը որոնք Տէլկոայի ծովածոցը զրկուելիք բանակին պաշարներու փոխադրութիւնները պիտի կատարեն։ Բանակը Տէլկոա գացած միջոցին անգլիական մարտանաւերու կողմէ պիտի պաշտպանուի։

ԲԱՐԻԶԻ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—կը հերքուի այն լուրը թէ Բարիզի իտալական դեսպան Թորնիէլի կոմը եւ պիտի կանչուի։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ.—Վիէննայի լրագիրները երեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կը հրատարակեն թէ Ամերիկացիները վերջերս մեծ պարտութիւն մը կրեր են։ Բիկիները յանկարծակի երեք տեղ յարձակեր են Լոսոթեն զօրավարին կիսաբաժնին վրայ, որուն բոլոր դիրքերը գրաւելէ ետքը պարտաւորեր են զօրավարը նահանջելու իր հին դիրքերը՝ Մանիլայի մօտ։ Ամերիկացիները կատաղեալ պարտութենէ մը հաղիւ ազատեր են, այն ալ շնորհիւ երկու թնդանօթակիրներու, որոնք սակայն բաւական նեղուեր են բնիկներու թնդանօթներէն, որովհետեւ ասոնք երեք հազար եարտա հեռուէն ամենայն ճշդութեամբ նշան կ'առնէին։ Կորուստներու թիւը շատ մեծ է։

ՎԱՏԻԿԱՆ ԵՒ ՋԻՆ.—Բէյքինի կաթոլիկ եպիսկոպոսը, Պապին հրամանով, Զինու կայսեր ներկայացուցեր է Լէոն ԺԳ.ի շնորհաւորութիւնները՝ կաթոլիկներուն ընծայուած դիւրութիւններուն համար։

ՄԱՏՐԻՏի մէջ վերջերս բաւական յուզում պատճառեց դիւանագիտական կարգ մը թուղթերու անյայտացումը։ Նախ լուրը չափազանցուեցաւ, սակայն ետքը հաստատուեցաւ թէ Մ. Նահանգաց Մատրիտի դեսպանատան քարտուղար Պ. Սիքլէս կատաղի մը մէջ մոռցեր է կարգ մը պաշտօնաթուղթեր որոնք Մ. Նահանգաց նոր դեսպան Պ. Սթորէրի պիտի տրուէին. ասոնք գտնուելով ամբողջութեամբ յանձնուեր են քարտուղարին։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՃԻԼԷԹԱՑԻ համար, որ նիսի մէջ ձերբակալուեցաւ, Բարիզի լրագիրները կ'ըսեն թէ խոստովաներ է որ լրտեսութեան պաշտօն մը ունի։

ԹԱՆՃԵՐԻ ՄԷՋ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Թանճէրէն երկուշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Սոքոյի մէջ բնիկներու և Բրիթիսներու միջեւ կռիւ մը տեղի ունենալով երկու հոգի սպանուեր և երկու հոգի վիրաւորուեր են։ Թանճէրի հրամանատարը մաս մը զօրքերով դէպքին վայրը փութացեր է, բայց անոր ժամանումէն առաջ կռուաբարները փախած են եղեր։ Բրիթիսները տեղւոյն գերեզմանատունը գրաւելով այն տեղէն հրացանաձգութիւն կատարեր են։ Թանճէրի հրամանատարը բաւական զինուոր չունենալով, չէ կրցեր գանոնք վանել այդ տեղէն։ Թանճէր բնակող Եւրոպացիները կը բողոքեն եղեր թէ քաղաքին մէջ անդորրութիւնը պաշտպանելու համար բաւական թուով զինուոր չիկայ և թէ բնիկները պէտք է սրգիլուին ջէնք կրելէ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ.—Թէքսասի մէջ քանի մը գետեր յորդելով բազմաթիւ մարդ ու անասուն խղդուեր են։ Քանի չափ գիւղախումբ ողողուած են և կը վախցուի թէ ուրիշներ ալ նոյն վիճակին ենթարկուին, վասն զի գետերուն յորդումը կը շարունակուի։ Թէքսաս ամէնէն աւելի անասուն հասցնող վայր մը ըլլալով՝ անասնարոյժերը ողողումներու հետեւանքով մէկ միլիոն տոլարի չափ վնաս ունին։

ԿԱԼԱԿԱՑԱՑԻ մէջ այսօրերս սովորականէն աւելի տաք կ'ընէ, այնպէս որ ամէնէն ծերերը կ'ըսեն թէ մինչեւ հիմա այդչափ սաստիկ տաք տեսած չէին։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՑԻ կառավարութիւնը տեղական հողային բերքերը օտար արտադրութեանց մրցումէն ազատելու նպատակով օրէնք է յանձնաժողով մը կազմել՝ որ օտար արմտիքներու մասին մաքսապաշտ դրութիւն մը հաստատելու համար խորհրդակցութիւն պիտի կատարէ։

ՕՏՍԱՑԷՆ կը հեռագրեն թէ Խալանի բարձրագոյն վարժարանի ուսանողներէ ոմանք Զիհաչիվ շոգենաւով մօտերս Կ. Պոլիս և յետոյ Մէրկերկանի նաւահանգիստները պիտի այցելեն։

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼԻ մէջ երաշտութիւն տիրելուն պատճառով քահանաները ու ժողովուրդը հրապարակային աղօթքներ կ'ընեն։

ՆԻԿԷՅԷՆ կը հեռագրեն թէ վերջերս Արմենթրոնկի գործարանին մէջ ծագած հրդեհ մը երկու հարիւր հազար ոսկիի վնաս հասուցեր է։

Հեռագիր

Ա. ԳԵՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԳՐԱՆՍԱՑԻ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 15 յունիս.—Նոր նախարարութիւնը վերջնականապէս հետեւեալ կերպով կազմուած կրնայ նկատուիլ։

Պ. Բուռժուան.— Նախարարապետ և պատերազմական նախարար։
» Սարիէն.—Ներքին գործոց (Պ. Սարոյէն վերջնականապէս չէ ընդունած դեռ)։
» Քրանց.— Ծովային գործոց։
» Ռիպօ.— Հանրային կրթութեան և կրօնական գործոց։
» Տէլբասէ.—Արտաքին գործոց։
» Մօնիս (Մերակուտական).— Դատական գործոց։
» Տլլոմպր.— Առեւտրական գործոց։
» Կիլեեն.— Գաղթական գործոց։
» Ժան Տիւբիւբ.—Երկրագործութեան։
» Պարքու.— Հանրային շինութեանց։

Նոր նախարարութեան ցանկը վաղը պիտի հրատարակուի պաշտօնաթերթին մէջ։

ԼԻԶԳՕՆԱ.— Բորթուկալի թագաւորն ու թագուհին այսօր այցելեցին ֆրանսական նաւաբաժինը։ Ներկայ գտնուեցան հայկերոյթի մը՝ որ իրենց ի պատիւ տրուեցաւ. Էր Ֆոնտիսպէյ մարտանաւին մէջ։ Շատ համակրական բաժակաճառեր արտասանուեցան։

ԳԱՀԻՐԷ.— Էորտ Քիչնէր Հնդկասանի պետի մեկին, Սըր Հընթըրի պաշտօնը ստանձնելու համար։

ՆԻՍ.— Իտալացի զօրավար Ճիլէթթա՝ որ լրտեսութեան յանցանքի համար ձերբակալուած էր Նիսի մէջ, ինքզինքը արդարացնող յիշատակագիր մը տուաւ ֆրանսական իշխանութեանց։ Բարիզի իտալական դեսպանը յայտարարեց թէ այս միջադէպը ո՛ և է կերպով չի կրնար ազդել երկու երկիրներուն մէջ տիրող արդիւաւէտ յարաբերութեանց վրայ։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

4 Յունիս 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանուցչափ 759.
Զերմաչափ 24.
Օդը պայծառ։
Կէս օր. — ժամը 4.21։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Զերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	17
Սէլանիկ	—	21
Իզմիր	—	17
Հալէպ	—	—
Էնկիւրի	—	—
Պրուսա	—	22
Արմանկիզ	—	12
Բեղերսպուրգ	—	12
Մոսկուա	—	13
Բարիզ	—	10
Վիեննա	—	11
Օսկսա	—	17
Սոֆիա	—	16
Աթենք	—	11

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	18
Ամէնէն բարձր գին	»	25	19
Ամէնէն վար գին	»	25	17
Ռումէլիի երկաթ. զոց.	Ֆր.	130	
Ամէնէն բարձր գին	»	130	25
Ամէնէն վար գին	»	130	—

ԲԱՑՈՒՄ 4 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	19
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	130	25
Օսմանիէ		418	—
Ռէժի		307	—
Օսմ. Գանձա		13	20
Բէյտի Ժէներալ Օթթ.		6	20
Նրկրագործական Գանձա		7	—
Սօս. Օթ. Շանմէ է Վայէօռ	Ֆ. Ո.	5	05
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	27
Թրամուէյ բաժնեթ.		670	—
» Ժուիսանա		250	—
» պայտաթ.	Ֆր.	493	—
Տէրքոյի ջուրի ընկ.	»	307	—
Քարտի Կ. Պոլսոյ	»	287	—

ԴՐԱՄԱՆԻՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	14
Անգլիական ոսկի	»	110	
Բոլ էմբերրալ	»	90	15
Քրիսից	»	51	04
Մէնիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճիտիէ	»	87	20
Ռուպի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	17 1/2
» » » էջ	»	110	7 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	22	95
» » » էջ	»	22	75
Գերմին անտոկոս էջ	Մարք	18	56
Վիեննա էջ	Ֆիորինի	10	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ

ԼՈՆԴՈՆ, 15 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ֆ. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	87
» » » Գ.	»	27	12
Դ. բաց.	»	23	—
Դ. զոց.	»	23	
Փոխառութիւն Գասպպա	»	85	25
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Գանձա	»	13	12
Այտրեի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	105	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		108	75
Հելլենական 5 %	»	44	—
Մոնթրոյ հելլենական 4 %	»	50	50
Ռանթ » 4 %	»	36	—
Գուլի. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» նոր » 6 % 1892	»	94	
Գոխան. Բարիզի վրայ	»	25	415
Դրամագիոյ	»	2	—

ԲԱՐԻԶ, 15 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	—
Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. զոց.	»	23	30
» » » Բ.	»	48	—
» » » Գ.	»	27	35
Օսմանիէ	»	419	
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	132	
Օսմ. Ռէժի	»	307	—
Օսմ. Կայս. Գանձա	»	582	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	22
Բէյտի Լիոնէ	»	960	—
Գանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	96	40
Սպանիական պարտքին	»	66	15
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	195
Դրամագիոյ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Յունիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	131	
Անատ. երկաթ. պարտատոմսեր	»	97	20
Գոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	315

ՎԻԵՆՆԱ, 15 Յունիս

Գոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	92
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	64	60
Օսմ. Ռէժի	»	143	—

Պայսլը Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

ՍԳՈՒՅՇ ՄՕՌԻՒ ԶԿԱՆ ՍԵԶԱՆԻ 1888
Նելսոզ, Գ. Պոլիս, 13 դեկտ.

Պարոնայր Սգող եւ Գոհ,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքով կարող չեմ փոքրիկ ընել, այլ համակցան ուրիշներուն փոխարէն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ մեր Մորիս ծկան իւղն իր այս միջոցին մէջ գիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համայնապատխանէ այն յատկութիւնաց զորս ասպահաբուժական գիտութիւնն ի վարոյ անսակ ուշեալ է, մասնաւորապէս այդ յայտոյ պատասխանեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱԼԼՐՈՆԷՆ ՓՇՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունը ութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

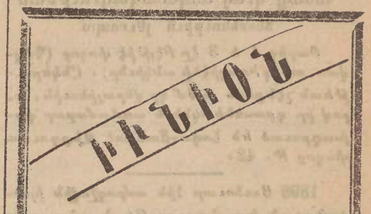

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան գրասենեակն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէմոն Էֆ. Քայսերլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մէհրան Էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահտապուրուն Խան, Օսմ

Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ եղանակին համեմատ անգղիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և դիմացկուն քոսթիւմներ, բանթօներ, տեսակ տեսակ չայագներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահէք-Գարու Համիտիէ մատուտէսի թիւ 38, Յովհաննէս կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 51—70

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենաթին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարեկ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Գուլվառ առէ գ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան չէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապար փոխադրուած են Նոռա-Տամ առէ Վիքտուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան գումարն է Մէկ Միլիառ Քառասուն Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը քանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897ին 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կրպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից է, և կամ ապահովեն չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգագրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ տրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ն. ՈՒ. ՀՈՒՐԹՕՂ ԵՒ ԸՆԿ.
Գ'ՆՆԻՉ-Գատուիրակ
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վայվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ, Գլազկով, Մանչեսթրանդ և Սկոտ Ռոյալ Գլոբ Քանոդ Լայնոսա

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անգլիա	3000	Նէրթիա	2400
Թէյպը	3000	Սասպիա	2250
Քեանոքսու	3000	Բէրա	2250
Ֆարսա	3000	Մէնիրա	1000
Սամանլի	3000	Կասսոնիի	1500
Մարթոնիա	2500	Գիլէն	1500

Դիմել առ Ա. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ.
Ուլիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվրբուլ

ՖՐԵՏ. ԼԷՃԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ և Աբերտիլիզ Գլոբ Քանոդ լոգիներ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ամէնիան	10500	Էտիրբիրն	3500
Փէսդրիան	10500	Աբրա.ան	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	2500
Ֆլլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Դօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ազգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	800
Վաժօնիան	3700	Օքսդրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴՆԷ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

EMULSION SCOTT
ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Այնքան ախորժահամ ձկան իւղն է «իրոֆոսֆիթ տը չօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Ցղայք հանոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻԻԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (աբրահա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանէն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ

ՊԱՑՊԼ ՀԱՌՈՒԻ ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր եղբեր Հանդերձ եղանակոք, Հայատառ Թուրքերէն։ 214 էջ։ Կը պարունակէ իր 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր։ Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաեւ ճոխացուած իր 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է Թրքախօս Հայոց, նաեւ այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ'առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ։ Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր։ Գին 10 դահեկան։

Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան։

Նոյնին խոշորագիրը դարձեալ առանց եղանակի, մամլոյ տակ, ի մօտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօղուշու։ 173

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆր.	27 000 000
Պահեստի դրամ	»	52 002 500
Տարեկան հասոյթ	»	70 339 912

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիւազոր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱԲԻԼԻԿ ԱՍՏՕՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գարու, Անանիտիս խան. 20 21 22

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏ
Հնդ. Լիվ. Կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյէ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանս	1069	Գամմ	1497	Պոզօ	1011	Մալմս	724	Բոզորիս	136
Ալէքսօ	8607	Գոնկս	2906	Կրօտնս	1695	Մարէնկս	2273	Վարթօ	1113
Անճէլս	1541	Գօրսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիբքս	1735
Արիսսդս	2377	Տիտս	4511	Միտալկս	1581	Մրթատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Ջօմիսնս	967	Հինտու	8720	Միս	1057	Սբէրս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2235	Հորատիս	3690	Մանդէպէլս	1725	Թասսս	1328
Գրսվս	1076	Ֆրարս	1712	Հումպէր	533	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իսկս	2254	Նէրս	1083	Թաքիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էարս	2464	Իտանս	5540	Ցոնս	4100	Թօրտս	1470
Գէյրս	1671	Էլսաբատս	1520	Ժիւնս	1080	Ցանգարիս	4036	Թորրիտս	487
Դալիբսս	1337	Էշտոն	1481	Քէնս	1053	Օրլանս	4535	Բուրպինս	2438
Գամէս	1244	Ֆիտս	854	Քոլքինս	2307	Իալէրմս	1687	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմնս	1700	Ֆալս	510	Վալս	1229
Ջրքակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1013	Քիալէս	2329	Զօլինուրնս	2395
Միսէրս	1634	Ֆրանսիսքս	4582	Լէքանդս	2272	Քինսանս	1863	Եէսս	1850
Գլիս	2697	Գալիլէս	3039	Լիվօրնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կրդանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօսէս	1789		

Մոռիլլս չոգենաւը, նաւապետ Ճօնստըն, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը ապասուի ամսոյս 12ին (Ն. Տ.)։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՑ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Տիբէյիւզ Մէրկէզ խան, Գալաթիա

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 1 13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 2 14 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Գէրուճ եւ Գիրոս)։
Գշ. 3 15 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Գշ. 3 15 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռաու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Գարուսմ ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 4 16 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 562

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1899 Ապրիլ 10 (Ն.Տ.) շաբաթէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 4 Ճամբ. Առտ.	Թ. 34 Խառն Առտ	Թ. 6 Ճամբ. Առտ.	Թ. 8 Ճամբ. Առտ.	Թ. 10 Ճամբ. Առտ.	Թ. 12 Ճամբ. Առտ.	Թ. 14 Ճամբ. Առտ.	Թ. 16 Ճամբ. Իրիկ	Թ. 36 Խառն Իրիկ.	Թ. 18 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 20 Ճամբ. Իրիկ	Թ. 22 Ճամբ. Իրիկ.
	ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ											
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Բարաքէօյ Կամուրջ ԺԱՄ.	10 40	11 —	1 10	2 5	3 25	4 10	5 5	6 35	7 35	9 25	10 30	11 35
Հայատար Փաշա ԺԱՄ.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 —	9 50	10 55	12 —
» ԺԱՄ.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	9 57	11 5	12 8
Բրզղլ Թօփրաք »	11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	8 26	10 4	11 12	12 15
Ֆէնէր Եօլու »	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	8 30	10 8	11 16	12 19
Կէօղ Թէփէ »	11 29	— —	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	8 35	— —	11 21	12 24
Լիւէնբէյ »	11 36	12 2	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	8 41	10 14	11 28	12 29
Պօսքանճը »	11 45	12 12	2 13		4 31		6 10	7 42	8 50	10 21	11 38	12 38
Մալթէփէ »	11 56	12 25	2 25		4 41		6 20	7 52	9 4	10 31	11 48	12 48
Բարթալ »	12 7	12 42	2 36		4 52		6 31	8 3	9 20	10 42	12 —	12 59
Բէնտիք ԺԱՄ.	12 15	12 52	2 44		5 —		6 39	8 11	9 30	10 50	12 8	1 7
» ԺԱՄ.		1 —							9 38			
Թուզլա »		1 26							10 5			
Կէյպզէ »		1 49							10 34			
Տիլ Իսքէլէսի »		2 13							11 —			
Թավշանճիլ »		2 24							11 13			
Հէրէքէ »		2 48							11 34			
Եարբմճա »		3 4							12 —			
Թիւթիւն Զիգիլլէք »		3 18							12 17			
Տէրինճէ »		3 29							12 30			
Իզմիտ ԺԱՄ.		3 43							12 48			
» ԺԱՄ.		4 5										
Պէյիւք Տէրպէնտ »		4 42										
Սապանճա »		5 14										
Ատա Բազար »		5 41										
Կէյվէ »		6 28										
Աք Հիսար »		6 51										
Մէքէճէ »		7 29										
Լէքիք »		7 59										
Վէզիր Խան »		8 37										
Պիլէճիք ԺԱՄ.		9 20										
» ԺԱՄ.		9 35										
Բարաքէօյ »		10 45										
Պօղոսիւք »		11 29										
Ինէ Էօնիւ »		12 22										
Զուքուր Հիսար »		12 54										
Էսկի Շէհր ԺԱՄ.		1 35										
		Իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 1 Ճամբ. Առտ.	Թ. 3 Ճամբ. Առտ	Թ. 5 Ճամբ. Առտ.	Թ. 31 Խառն Առտ.	Թ. 7 Ճամբ. Առտ.	Թ. 9 Ճամբ. Առտ.	Թ. 11 Ճամբ. Առտ.	Թ. 18 Ճամբ. Առտ.	Թ. 15 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 17 Ճամբ. Իրիկ.	Թ. 33 Խառն Առտ.	Թ. 19 Ճամբ. Իրիկ.
	ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ											
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Էսկի Շէհր ԺԱՄ.											9 45	
Զուքուր Հիսար »											10 24	
Ինէ Էօնիւ »											10 57	
Պօղոսիւք »											11 34	
Բարաքէօյ »											12 10	
Պիլէճիք ԺԱՄ.											1 —	
» ԺԱՄ.											1 14	
Վէզիր Խան »											1 51	
Լէքիք »											2 29	
Մէքէճէ »											3 3	
Աք Հիսար »											3 32	
Կէյվէ »											3 58	
Ատա Բազար »											4 54	
Սապանճա »											5 12	
Պէյիւք Տէրպէնտ »											5 42	
Իզմիտ ԺԱՄ.											6 18	
» ԺԱՄ.				10 45							6 40	
Տէրինճէ »				11 3							6 56	
Թիւթիւն Զիգիլլէք »				11 11							7 5	
Եարբմճա »				11 32							7 20	
Հէրէքէ »				12 5							7 47	
Թաֆչանճիլ »				12 17							7 59	
Տիլ Իսկէլէսի »				12 29							8 9	
Կէյպզէ »				1 4							8 42	
Թուզլա »				1 24							9 2	
Բէնտիք ԺԱՄ.				1 50							9 24	
» ԺԱՄ.	10 35	11 37	12 33	1 58		3 45		5 38	7 12	8 44	9 34	11 8
Գարթալ »	10 44	11 46	12 44	2 10		3 54		5 47	7 21	8 53	9 47	11 17
Մալթէփէ »	10 56	11 58	12 55	2 27		4 5		5 58	7 32	9 6	10 5	11 28
Պօսքանճը »	11 5	12 10	1 6	2 41		4 15		6 9	7 43	9 16	10 20	11 39
Էրէնբէյ »	11 13	12 18	1 18	2 52	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	10 32	11 47
Կէօղթէփէ »	11 17	12 22	1 22	2 56	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	— —	11 51
Ֆէնէր Եօլու »	11 23	12 27	1 27	3 2	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 35	10 41	11 56
Գըզըլ Թօփրաք »	11 27	12 31	1 31	3 6	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 39	— —	12 —
Հայատար Փաշա ԺԱՄ.	11 33	12 37	1 37	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 45	10 50	12 6
» ԺԱՄ.	11 40	12 45	1 45	3 25	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	9 55	11 5	12 12
Բարաքէօյ Կամուրջ ԺԱՄ.	12 5	1 10	2 10	3 50	4 20	5 15	6 5	7 10	8 45	10 20	11 30	12 37
											Իրիկ.	

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (47)

ԼՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՁԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Բ. ՄԱՍ

ՄՈՎԱՇԷՆՆԵՐԸ

Սպանդարանին վարպետը գետին գլորեցաւ ճիշդ գլխէն զարնուած,

Երկրորդ հարուածով մը Պուալո ուրիշ ձիաւոր մըն ալ գետին տապալեց։

Ահռելի աղաղակներ արձակուիլ սկսան։

Պուալո իր հրացանը ստահակին տուաւ և ռէվոլվէրներէն մէկը առնելով յաջորդաբար վեց հարուածն ալ արձակեց։

Ցարձակողները ա'լ աւելի կատղեցան, ու վարպետութեամբ ձիերնուն ա'յնպիսի դիրք մը տուին, որ կրնային արձակուած գնտակներէն իրենք ազատ մնալ։

Պուալո խնդալ սկսաւ։

Խումբը հալածիլ քառասուն քայլ հեռու կը գտնուէր իրմէ։

Երկու հարուած ալ, և երկու ձիեր՝ ճիշդ փորերնուն զարնուած, կռնակի վրայ ինկան՝ զիրենք հեծնողները տակերնին կաշկանդելով։

Ծուիքէ ուրախութենէն կը ծափահարէր։

Ցարձակողները՝ տեսնելով որ չպիտի կրնան դիմանալ, կարելի եղած արագութեամբ փախչիլ սկսան, կռուի դաշտին վրայ թողով երկու մեռեալ, ինչպէս նաեւ այն միւս երկուքն ալ՝ որոնք պարապ տեղը կը տապլտկէին ինքզինքնին ձիերուն տակէն ազատելու համար։

Կռիւը վտտկուած էր։

—Եւ հիմա, ըսաւ Պուալո ստահակին, խնդիրը բոլորովին վերջացնելու համար երթանք նայինք ի՞նչ ձգեցին մեզի իրր յիշատակ։

—Զսպաննենք երկու մարդիկը, պատասխանեց Ծուիքէ արագահատութեամբ։

—Այդէն մարդը ինչո՞ւ պիտի սպանենմ։ Պարզապէս անոնց զէնքերը պիտի առնեմ և քեզի համար ալ թամբ մը՝ որպէս զի չնեղուիս քու ձիուդ վրայ։ Անպիտանները թող երթան ուրիշ տեղ կախել տան ինքզինքզին։

Եւ Պուալո, հինգ վայրկեանի մէջ կատարեց իր ըսածը։

Երկու գործաւորները՝ որոնք վիրաւորուած անդամ չէին, անձնատուր եղան՝ և հազար շնորհակալութիւն յայտնելէ ետքը հեռացան կաղ իկաղ։

Պուալո իր հրացանները մաքրելով կըրկին ծրարին մէջ դրաւ և ըսաւ Ծուիքէի.

—Պէտք է անմիջապէս ճամբայ ելլել, որովհետեւ այս անպիտանները չպիտի ուզեն ձգել մեր օձիքը ու թերեւս նորէն պիտի հետապնդեն զմեզ։

«Ա՛վ գիտէ թէ ապագան ինչե՞ր կը վերապահէ մեզի։

«Օ՛ն, ձի նստինք։

Վայրկեան մը ետքը երկուքն ալ՝ միւս տասը ձիերուն հետ կը սուրային բամբային մէջէն։

—Կարելի եղած արագութեամբ պէտք է քաղաք մը դիմենք, որովհետեւ այդ աւազակները եթէ երբեք զմեզ հալածելու սկսին, գիշեր ցորեկ ետեւնուս պիտի իյնան։

«Անպիտանները՝ երբոր խնդիրը վրէժխնդրութեան վրայ ըլլայ, բնաւ յոգնիլ չեն գիտեր. մանաւանդ որ ուրիշ պատճառ մըն ալ ունին զմեզ աւելի փութով հալածելու։

—Ի՞նչ։

—Զէնքերուս աղուոր ըլլալուն համար։ և որովհետեւ այս մարդիկը շատ կը սիրեն առաջնակարգ հրացաններ ունենալ, ամէն բան աչքերնին պիտի առնեն զէնքերս ձեռք ձգելու համար։

—Եւ ո՞ւր պիտի երթանք այսպէս վազելով։

—Մօտակայ քաղաք մը, թերեւս զէպի Սանդա-Ֆէ-տէ-Պօրկա։

—Քանի՞ օրէն կը յուսաք որ հոն հասնինք։

—Եօթը օրէն, առ առաւելն։

«Բայց տե՛ս, կը մոռնայի. մեր ճամբուն վրայ կայ շատ աւելի մօտաւոր քաղաք մը՝ Քաքսօվիրան։ Եթէ երբեք այս աւազակները՝ որոնք անշուշտ պիտի գուշակեն մեր բռնելիք ուղղութիւնը՝ ճամբանիս չկրան, հոն կ'ապաստանինք։

Ու երիտասարդը գրպանէն քարտէս մը հանելէ և երթալիք ճամբան լաւ մը ուսումնասիրելէ ետքը խթեց ձին՝ որ անմիջապէս սուրալ սկսաւ։

Ծուիքէ գէշ ազէկ անոր կը հետեւէր, վար չիյնալու համար կարելին ընելով։

Ժամերը կը յաջորդէին իրարու և Պուալո չէր մտածէր քիչ մը դադար տալ ձիերուն, որոնք միեւնոյն արագութեամբ կը վազէին առանց յոգնութեան նշան ցուցնելու։

Ցանկարծ Ծուիքէ նորէն ստամոքսին ընդվզիւր զգայ։

—Անօթի եմ ըսաւ Պուալոյի։

—Բայց բնաւ բան մը չկայ այս կողմերը. քիչ մըն ալ առաջանանք, ու թերեւս բան մը գտնենք ստամոքսիդ պաքսպոսութիւնը լեցնելու համար։

—Սակայն չեմ կրնար ապրիլ առանց բան մը ուտելու։

—Պէտք է դիմանալ տղա՛ս։ Այս ընդարձակ բամբային մէջ կան շատ մը մենակեացներ՝ որոնք որսորդութեամբ կը զբաղին և որոնց քով ուտելիք չի պակսիր։

«Բազմաթիւ հիւղակներ՝ «ռանչօ»ներ կան այդ մենակեացներուն պատկանող, որոնք սակայն այս տարածուն դաշտին բարձր խոտերուն մէջ կորսուած են։

Քիչ մըն ալ, ու թերեւս անոնցմէ մէկուն հանդիպինք։

Զ

«Ռանչօն».—Հիւրասիրութիւնը բամբային մէջ։—Աշխատողը իրաւունք ունի զբօսնելու։—Հիւրընկալ եւ գող։—Գող ու մարդասպան.—Մահակ.—Պզտիկ Բարիզցին զարնուած ձիու մը վրայ — Մեծ Բարիզցին լազգոի մը ծայրը.—Մարդասուրիւն.— Հրացանի գնդակի մը Դահատակութիւնները։

Պուալո չէր սխալած։

Քիչ ետքը՝ երկուքը մէկ՝ միւսը իրենց ետեւնուն ունենալով միւս ձիերը, մենակ հիւղակի մը «ռանչօ»ի մը առջեւ կը հասնէին այնչափ ատեն ձիու վրայ մնալէ ետքը։

Երկուքն ալ չիտակ նեղս մտան հիւղակէն՝ ուր չոր խոտի խուրձեր և կենդանիի մորթեր փռուած էին հոս ու հոն։

Անկիւն մը՝ պզտիկ վառարան մը կար և աթոռի ձեւով քանի մը ծառի կոճղեր հոս հոն դետեղուած էին անուրթօրէն։

Ասպէնականութիւնը այդ մենակեացներուն քով այն ասիճան սովորական դարձած է որ հիւղակին տէրը՝ երբ իր հիւրերուն անօթի ըլլալը իմացաւ, անմիջապէս իր բոլոր ունեցածը փութաց անոնց տրամադրութեան տակ դնել։

Ցետոյ իր իսկ ձեռքով գառնուկ մը մորթեց, մաքրեց ու չամփուրի մը անցընելով եփեց վառարանին մէջ։

Ու երեքը մէկ սկսան ուտել։

Գառնուկի խորովածէն զատ իրենց ճաշը կը բաղկանար չոր միսէ, երշիկներէ և պանիրէ։

Հաճոյ ճաշ մը՝ որ սակայն մեծ ախորժով լափուեցաւ երեքին կողմէ ալ։

Երբ կերակուրէն աւարտեցաւ, Ծուիքէ ուզեց քնանալ քիչ մը՝ բայց Պուալո չթողուց, առարկելով թէ սպանդարանին մարդիկը կրնային վայրկեանէ վայրկեան իրենց գտնուած տեղը հասնիլ։ Մանաւանդ որ այս անգամ քիչ հաւանականութիւն կար յաղթելու. իրենց առաջին պարտութենէն խրատուած՝ աւելի մեծ թուով պիտի գային անշուշտ։

(Շարունակելի)